

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj San Marcosən'

*Juan ben' bchoa beṇə' nis be'e xtižə' Diozən' latjə
dašən'*

¹ De'en nga chzoja' naquən dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' ben' naquə Xi'in Diozən'. Na' ṇa'a solaogua' gua'a xtiže'enə'.

² De'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' bzoje' can' gož Diozən' Xi'ine'enə', gože'ene':

Esela'a to beṇə' güe'e xtižo'onə'
par nič ṇitə' beṇə' probnid par yoso'ozenague'
čhio' catə'an əžino' yežlyon'.

³ Le' əṇe' zižjo latjə dašən', ṇe':

“Le'e so probnid par əgwzenagle che Xanchon'
catə'an yide'.

Na' šə sole probnid par əgwzenagle che' catə'an
yide',

de'en gonle ca' gwxaquə'əleben can' chonle chxi'
chloale nez ca' catə' chidə to beṇə' blaō.”

⁴ Na' goquən' catə' Juannə' ben' bchoa beṇə'
nis gweje' latjə dašən', na' gwzolaogüe'
gwdixjue'ine' beṇə' de que cheyalə' yesə'ədinjene'
xtolə'əga'aque'enə' na' yesə'əṇabene' Diozən'
əgwnitlaogüe'en, na' yesə'əchoe' nis. ⁵ Na' beṇə'
ca' za'ac yoguə' yež gan' mbane Jodean' na' beṇə'
Jerosalen ca' gwsa'aque' ja'aque' yao Jordannə'
gan' zo Juannə' par boso'ozenague' xtiže'enə'. Na'
boso'oxoadole'e lao Diozən', na' Juannə' bchoe'
lega'aque' nis lo'o yao Jordannə'.

⁶ Juannə' gwyaze' lachə' de'en gwso'one' len yišə' xa camey. Na' par dobey che' bchine' to sint de yid. Na' gwdaogüe' bišə'əzo, na' lecza gwdaogüe' ši'in bia ser bia nitə' yixə'. ⁷ Na' gwdixjue'ine' beṇə' gwne': —Yidə yeto beṇə' zaquə'əche ca nada', na' nada' bito zaca'a par gaca' xmose'. ⁸ Nada' babchoa' le'e nis, pero na' be'enə' yidə gone' ca so Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' na' nabi'an chio'o.

Can' goquə catə'an gwchoa Jeso'osən' nis

⁹ Na' ca tyemp catə'an bchoa Juannə' beṇə' nis, Jeso'osən' gwze'e Nasaret gan' mbane Galilean', na' gwyeye' gan' zo Juannə' cho'a yao Jordannə' na' Juannə' bcho'ene' nisən'. ¹⁰ Na' catə' beyož gwchoa' Jeso'osən' nisən' bechoje' lo'o nisən'. Na' le'e ble'iteine' byaljo le'e yoban' na' ble'ine' Spirit che Diozən' betjan ca to ngolbexə na' bžinən gwzən len le'. ¹¹ Na' benene' gwna Diozən' ben' zo yoban': — Le' naco' Xi'ina', na' chacchgüeida' chio'. Lechgualē cheba chezaquə'əlaža'a le'.

Gwlo'oyelə' gwxiye'enə' Jeso'osən' gone' de'e mal

¹² Na' Spiritən' le'e benten par nič gwyey Jeso'osən' latjə dašən'. ¹³ Na' Jeso'osən' gwzoe' latjə dašən' choa ža gan' chsa'aš bia znia ca'. Na' lao choa žan' Satanasən' de'en chnabia' de'e xio' ca' gwlo'oyelə'an le' gone' de'e malən'. Na' gwde cui gwzoin co'oyelə'an le' angl ca' besə'əžine' gwsa'aclene' le'.

Jeso'osən' gwzolaogüe' bsed blo'ine' beṇə' Galilea ca'

¹⁴ Na' gwde goso'ogüe'e Juannə' ližyan', Jeso'osən' gwyeye' gan' mbane Galilean' gwdixjue'ine' dižə'

güen dižə' cobə can' ŋabia' Diozən' con notə'ətezə beŋə' əso'e latjə. ¹⁵ Na' gwne': —Babžin ža bžin or gaquə can' babžia Diozən' bia' gaquə. Na' babžin ža ŋabia' Diozən' con notə'ətezə beŋə' soe' latjə. Le'e yedinje xtolə'əle ca' na' lešejle' dižə' güen dižə' cobə che'enə'.

Jeso'osən' gwleje' tap beŋə' gwxen bel par əsa'aque' disipl che'

¹⁶ Na' Jeso'osən' gwyeje' cho'a nisdao' Galilean', na' lao zde' cho'inə' ble'ine' chopə beŋə' gwxen bel, choso'ozale'e yixjw bel chega'aque'enə' lo'o nisdə'onə'. Zjənaquə chopə biše'e. Toe' le' Simon na' ben' yeto le' Ndres. ¹⁷ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e da len nada'. Le'e nacle beŋə' gwxen bel. Pero ŋa'a gwzejni'ida' le'e par nič gonle ca so'ombia' beŋə' nada'.

¹⁸ Na' le'e gosə'əbejyichjttega'aque' yixjw bel chega'aque'enə' nach ja'aclene' Jeso'osən'.

¹⁹ Nach gwsa'aque' yelatə' na' jəsyə'ədi'e Jacobən' len Juannə' na' len xaga'aque' Sebedeon'. Že'e to lo'o barcw chesyə'əyone' yixjw bel chega'aque'enə'.

²⁰ Nach le'e gwŋabtei Jeso'osən' Jacobən' na' Juannə' par žja'aclene' lega'aque'. Na' bosyo'ocua'aŋe' xaga'aquen' len xmosga'aque'en lo'o barcon' na' ja'aclene' Jeso'osən' na' beŋə' ca' banžague'.

Jeso'osən' bebeje' de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' to beŋə'

²¹ Nach Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' syoda de'en nzi' Capernaum, na' ža dezcanzən' ja'aque' yo'odao' che neto' beŋə' Izrael na' Jeso'osən' bsd blo'ine' beŋə' ca' ža'anə'. ²² Na' beŋə' ca' besyə'əbanene' ca' naquə de'en bsd əblo'ine'

lega'aque' la' can' bzejni'ine' lega'aque' nacbia' de que napəche' yelə' chnabia' cle ca beṇə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lei de'en bzoj de'e Moisezən'. ²³ Na' lo'o yo'odao' na' zo to beṇə' yo'o yaz de'e xio' yichjla'aždaogüe'enə'. Na' bgosya'an be'enə' gwnan: ²⁴ —Partlə le', partlə neto' Jeso'os beṇə' Nasaret. ¿Ezedežiayi'o neto'onə'? Nezcseto' no le'. Le' naco' beṇə' la'aždao' xi'ilažə' juisy na' Diozən' bsele'e le'.

²⁵ Jeso'osən' gwdile' de'e xi'onə' na' gože'en: — Sšago'. Bechoj yichjla'aždao' benga.

²⁶ Na' de'e xi'onə' benən par gwyaz be'enə' šon, na' bgosya'aten le' zižjo nach bechojən yichjla'aždaogüe'enə'. ²⁷ Na' yogua' beṇə' ca' ža'anə' lechgualə besyə'əbanene', nach gwse' ljuežjga'aque': —Nža' can' chzejni'ine' beṇə', na' nacbia' nape' yelə' chnabia' de'en chone' mendad yesyə'əchoj de'e xio' ca' lo'o yichjla'aždao' beṇə' na' chesyə'əchojən.

²⁸ Na' xtižə' Jeso'osən' le'e gosə' gwlaļjten doxen Galilean'.

Jeso'osən' beyone' taobin' che Simon Bedən'

²⁹ Nach catə' beza' Jeso'osən' yo'oda'onə' len tapte disipl che' ca' jəya'aque' liž beṇə' ca' chopə, liž Simonṇə' na' Ndresən'. ³⁰ Na' taobin' che Simonṇə' die' lao camən' yo'e de'e la, nach gwse'e Jeso'osən' de que chacšenene'enə'. ³¹ Jeso'osən' bgüigue'e bexe'e na' no'olən' na' bcose'ene'. Na' le'e bechojte de'e lan', nach le'e gwzoža'ate no'olən' bene' de'e gwsa'ogüe'.

Jeso'osən' beyone' beṇə' zan

32 Baben bgüižan' catə' jso'e yoguə' beṇə' ca' chsa'acšenə' na' beṇə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio' yichjla'ažda'oga'aque'enə' gan' zo Jeso'osən'. 33 Na' yoguə' beṇə' ža' yežən' jəsə'ədobe' cho'a puert liž Simonṇə'. 34 Na' Jeso'osən' beyone' zan beṇə' chse'i gwde gwde yižgüe', na' bebeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə' zan. Na' bito be'e latjə bi yesə'əna de'e xio' ca' čhedə' zjəṇezen de que naque' Xi'in Diozən'.

Jeso'osən' gwde' doxenlə Galilea bsed blo'ine'

35 Ža beteyo, nencal catə' gwyas Jeso'osən' beze'e na' gwyeje' fuerlə syodan' to latjə ga cui no nla', jene' orasyon. 36 Na' Simonṇə' len beṇə' ljuežje' ca' ja'aque' jəsyə'ədilje' Jeso'osən'. 37 Na' catə' besyə'əželene' le' gwse'ene': —Yoguə' beṇə' ža' syodan' chesyə'əyilje' le'.

38 Jeso'osən' gože' lega'aque': —Šejcho yež ca' zjəchi' galə'əzə, par nič leczə čixjui'a xtižə' Diozən' len beṇə' ca' ža'anə', la' par na'anə' bselə' Diozən' nada'.

39 Ca' goquən' Jeso'osən' len disipl čhe' ca' ja'aque' to to yež gan' mbane Galilean', na' lo'o yo'odao' čhe neto' beṇə' Izrael de'en nitə' to to yež əbsed əblo'ine' beṇə', na' bebeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə'.

Jeso'osən' beyone' to beṇə' che'i yižgüe' de'en nzi' lepr

40 Na' goquən' bgüiguə' to beṇə' lao Jeso'osən', beṇə' che'i yižgüe' de'en nzi' lepr, na' be'enə' bzo xibe' lao Jeso'osən' gože'ene': —Gonšguei ben par nič yeyacda'.

41 Jeso'osən' beyaše'ene' le', na' bli ne'enə' gw-dane'ene' na' gože'ene': —Guacczə, beyaque.

42 Na' le'e beyactei be'enə'. 43-44 Nach Jeso'osən' bene' mendad len be'enə' gože'ene': —Bzenagšga. Ni tozə cui no güe'eləno' dižə' ca naquə nga babena' len le'. Gwyej lao b̄xozən' nič le'ine' bačh bey-acdo', na' bnežjue' bia yixə' gote' lao Diozən' par nič yexi' yeyacho' can' na lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' par nič yesə'əneze beṇə' de que babeyacdo'onə'.

45 Pero na' be'enə' beze'e gan' zo Jeso'osən' na' be'e dižə' len yoguə' beṇə' bežague' ca naquən' be-yon Jeso'osən' le'. Nach gosə' gwłaljə dižə'anə' xte benən ca cuich goquə šo' Jeso'osən' yež ca' na' cuich goquə te' con ca n̄la'azə. Gwde' fuerlə yež ca' gan' cui no beṇə' chaš. Pero bia'aczə zan beṇə' za'ac yoguə' yež ca' yelə' ja'aque gan' zoe'enə'.

2

Jeso'osən' beyone' to beṇə' nat to part cuerp che'enə'

1 Na' goc to čhopə ža gwza' Jeso'osən' Capernaunnə' catə' beyeje' de'e yoblə, na' gwse'ene beṇə' de que babežin Jeso'osən' liže'enə'. 2-3 Na' lgüegwzə besə'əžag beṇə' zan liže'enə' xte bitoch bi latjə gotə' lo'o yo'o che'enə' nic cho'a puertən' par šo'och beṇə'. Na' lao chsed chlo'i Jeso'osən' lega'aque' xtižə' Diozən', besə'əžin tap beṇə' zjənlene' to beṇə' nat to part cuerp che'enə', zjən̄xoe'ene' to lao cam dao'. 4 Na' catə' gwsa'acbe'ine' cui gaquə yesə'əžinlene' beṇə' güe'enə' gan' zo Jeso'osən' tant beṇə' zan ža'anə', gwse'epe' yichjo'olə. Na' bososaljue' yichjo'onə' zaquə' gan' zo Jeso'osən'

nach boso'oletje' be'enə' len xcame'enə'. ⁵ Na' goche'i Jeso'osən' de que gwso'onlilažə' beṇə' ca' zjənlen beṇə' güe'enə', nach gože' beṇə' güe'enə': —Xi'indaogua'a, babezi'ixena' xtolə'onə'.

⁶ Pero balə beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' zjəchi'e lo'o yo'onə'. Na' catə' gwse'enene' dižə' ca' be' Jeso'osən', gwso'one' xbab lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə': ⁷ —¿Bixchen' choe' bengā dižə' quinga? Chžia chnite'e Diozən' ca de'en ne' de que chezi'ixene' xtolə' beṇəchən'. Notono gaquə yezi'ixen xtolə' beṇəchən' šə caguə tozə Diozən'.

⁸ Jeso'osən' le'e goche'iteine' bi xbabən' gwso'one'enə', nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chonle xbabən' ca' lo'o yichjla'ažda'olenə'? ⁹ Šə con yapa'ane' de que babezi'ixena' xtolə'enə', bito nezele šə napa' yelə' gwnabia' par yezi'ixena'an. Pero šə yapa'ane': “Gwyas beyoa' xcamo'onə' na' beyej ližo'onə' to šao' to güen”, guatə'əbia' šə napa' yelə' gwnabia'anə' par gaquə can' nia'anə'. ¹⁰ Na' na'a gona' par nič ənezele de que napa' yelə' gwnabia' lao yežlyo nga par yezi'ixena' xtolə' beṇəchən', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch.

Nach gože' beṇə' güe'enə': ¹¹ —Nada' əchnia' le', gwyas beyoa' xcamo'onə' na' beyej ližo'onə' to šao' to güen.

¹² Nach le'e gwyasseste be'enə', na' beyoa' xcame'enə' beze'e zjəyede' liže', chosə'əgüiate' beṇə' ca' nite'enə'. Na' yoguə beṇə' ca' ža'anə' besyə'əbanene' na' gwso'elaogüe'e Diozən' gosə'əne': —Bitonə' le'icho gaquə ca de'e nga bagoc.

Jeso'osən' gwleje' Lebin' par gwlene' disipl che' ca'

¹³ Gwde na' Jeso'osən' gwyeje' cho'a nisdə'onə' de'e yoblə na' beṇə' zan besə'əžag gan' zoe'enə' nach bsed blo'ine' lega'aque'. ¹⁴ Na' catə' beyož bzejni'i Jeso'osən' lega'aque' beze'e na' lao zjəyede'enə' ble'ine' to beṇə' gočixjw, beṇə' le Lebi xi'in to beṇə' le' Alfeo, chi'e latjə gan' chesə'əčixjue'enə'. Na' Jeso'osən' gože'ene': —Da len nada'.

Nach Lebin' gwzože'e jənaogüe'ene'.

¹⁵ Na' goquən' chi' Jeso'osən' liž Lebin' len disipl che' ca' chsa'ogüe'. Na' nitə' beṇə' zan beṇə' gočixjw ca' na' nochlə beṇə' güen de'e mal ca' chsa'olene' lega'aque'. Nitə' beṇə' zan chedə' zane' choso'ozenague' che' na' chso'onlilaže'ene'. ¹⁶ Na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len beṇə' fariseo ca' catə' besə'əle'ine' chi' Jeso'osən' chaolene' beṇə' gočixjw ca' na' yebałə beṇə' güen de'e mal ca', gwse'e disipl che' ca': —Malən' chon maestr chelen' che'ej chaogüe' txen len beṇə' gočixjw na' nochlə beṇə' güen de'e mal beṇə' cui chonlento' txen.

¹⁷ Na' catə' bene Jeso'osən' xtižə'əga'aque'enə', gože' lega'aque': —Beṇə' cui chsa'acšene bito chesə'əyažjene' beṇə' güen rmech. Beṇə' ca' chsa'acšene lega'aque'enə' chesə'əyažjene' beṇə' güen rmech. Nada' za'a zedəyena' par ničh beṇə' ca' zjəneze de que zjənaque' beṇə' güen de'e mal yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə', pero bito zedəyena' par ničh beṇə' ca' chsa'aque'ne' bazjənaque' beṇə' güen yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'.

Gosə'ənabene' Jeso'osən' bixchen' bito gwleje' tgüejə catə' cui əse'ej əsa'o disipl che' ca'

¹⁸ Na' goquən' to ža catə' disipl che Juannə' na' disipl che beṇə' fariseo ca' nite'e sin cui chse'ej chsa'ogüe'. Na' ja'ac balə beṇə' lao Jeso'osən' na' gwse'ene': —Disipl che Juannə' na' leczə disipl che beṇə' fariseo ca' chnite'e zan las sin cui chse'ej chsa'ogüe' par chso'ela'oche' Diozən'. Pero disipl chio' ca' chse'ej chsa'ogüe'. ¿Bixchen' ža?

¹⁹ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Catə' chac to yelə' gošagna' beṇə' migw che be'enə' chžagna'anə' chse'ej chsa'ogüe'. Na' ca'aczən' naquən len nada' na' len disipl chia' ca', chse'ej chsa'ogüe' lao ne'e zoa' len lega'aque'. ²⁰ Catə'əchən' əžin ža yesə'əche'əxaxj beṇə' contr chia' ca' nada', cana'achən' əchoj catə' cuich əse'ej əsa'o disipl chia' ca'.

²¹ Notono beṇə' zo beṇə' chchine' to pedas lachə' cuiṇə' xoa nis par yoda' xa gole'enə' de'en bač chyoē. Šə can' gone', catə' chib xe'enə', yebe' lachə' cobən' na' əchezəchən len. ²² Na' leczə ca' noṭono zo beṇə' chgue'e bino cobən' lo'o yid golən'. Šə gone' ca', bino cobən' əchezən yid golən' na' laljə binon' na' cuiayi' yidən'. Cle la' cheyalə' que'e bino cobən' lo'o yid cobə.

Jeso'osən' gwne' ca' par bzejni'ine' lega'aque' de que bito gaquə yesə'ənaogüe' costombr gol chega'aque'enə' na' yesə'ənaotie' de'en chsed chlo'ine'.

Boso'olechj disipl ca' trigon' ža dezcanzən' par gwsa'ogüe'en

²³ Na' gozaquən' to ža dezcanz Jeso'osən' gwdie' len disipl che' ca' gan' nyaž trigon', nach disipl che' ca' gosə'əlechje' trigon' lao gosə'ədi'enə'. ²⁴ Nach besə'əle'i balə beṇə' fariseo ca' can' gwso'on disipl ca' na' gwse'e Jeso'osən': —Bgüiašc can' chso'on disipl chio' ca' žin de'e cui de lsens goncho ža dezcanzən'.

²⁵⁻²⁶ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Ecabi za'alažə'əle de'en bablable can' ben de'e Rei Dabin' ca tyemp catə'ən goc Abiatarən' bχoz əblaoch? Nan de que to ža cui gotə' de'e əsa'o de'e Dabin' len beṇə' ljuežje' ca' na' gosə'ədone'. Nach gwyeje' lo'o yo'odao' əblao che chio'o beṇə' Izrael. Na' gwxi'e yetxtil de'en bazjəncua' bχoz ca' par Diozən', na' gwsa'ogüe'en len beṇə' ljuežje' ca' la'aṇə'əczə cui zjənaque' bχoz, len yetxtilən' bito de lsens par gao notə'ətezə beṇə' len, letga bχoz ca' chac əsa'ogüe'en.

²⁷ Na' leczə gwna Jeso'osən': —Diozən' bene' beṇəchən' na' techlə gwleje' to ža lao xman par nič beṇəchən' gaquə so'one' dezcanz. Bito gwlej Diozən' ža dezcanzən' parzə nič so'omba'aṇe'en. ²⁸ Naquən lao na'a əṇia' bin' naquən güen goncho ža dezcanzən', nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch.

3

Beyaque to beṇə' mbižə šla'a ne'ena'

¹ Na' gozej Jeso'osən' to lo'o yo'odao' che neto' beṇə' Izrael yeto ža dezcanz. Na' lo'o yo'oda'onə' zo to beṇə' bambižə šla'a ne'ena'. ² Na' beṇə' fariseo ca' ža' yo'oda'onə' chosə'əgüiateze' Jeso'osən' chesə'əbeze' šə goyone' be'ena' ža dezcanzən' par

nich əsa'ogüe' xya contr le'. ³ Jeso'osən' gože' ben' mbižə ne'inə': —Gwzoža' na' da ngalə.

Nach bgüiguə' ben' gwzeche' laogüe'enə'.

⁴ Jeso'osən' gože' beṇə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə': — ĵEna lein' goncho de'e güen ža dezcanzən', o šə nan goncho de'e mal? ĵEnan goncho par nich cui sa'at beṇə', o šə nan goncho par nich sa'ate'?

Pero beṇə' ca' ža'anə' bitobi gosə'əne'. ⁵ Nach Jeso'osən' bgüie' lega'aque' znia tant gwzoe' trist čhedə' cui chse'enene' se'ejni'ine' bin' chene'e Diozən' so'one'. Nach Jeso'osən' gože' be'enə': —Bli na'onə'.

Nach bli na' be'enə' na' beyaquen. ⁶ Nach beṇə' fariseo ca' catə' besa'aque' yo'oda'onə' bosə'əxi'e len beṇə' ca' chso'on txen len Erodən' naclə so'one' par so'ote' Jeso'osən'.

Beṇə' zan besə'əžag cho'a Nisdao' Galilean'

⁷⁻⁸ Jeso'osən' len disipl che' ca' gwsa'aque' yo'oda'onə' na' ja'aque' cho'a nisdə'onə'. Na' beṇə' zan jəsə'ənaogüe'ene' čhedə' gwse'enene' dižə' che Jeso'osən' can' chone' de'e zan de'e zaque'e. Na' beṇə' ca' za'aque' do gan' mbane Galilean', na' do gan' mbane Jodean', na' do Jerosalenṇə', na' do Idomea, na' do yešl'a'a yao Jordannə', na' do gan' mbane Tiro na' Sidon. Za'aque' čhedə' gwse'enene' yesə'əle'ine' Jeso'osən'. ⁹⁻¹⁰ Babeyon Jeso'osən' zan beṇə' chsa'acšene na' yoguə' beṇə' ca' ne'e chsa'acšene besyə'əyiljlaže'e naclə so'one' par nich yesə'əlapə na'aga'aquen' le'. Tant beṇə' zan gosə'əbiadi'ene' xte boso'oči'ižoje'ene'. De'e na'anə' Jeso'osən' bene' mendad so'on disipl che' ca' probnid to barcw par le'. ¹¹ Na' beṇə' ca'

zjəyo'o zjəyaz de'e xio'on lo'o yichjla'ažda'oga'aquen' catə' besə'ale'ine' Jeso'osən' besə'əzo xibga'aque' laogüe'enə' na' de'e xio' ca' gwso'osya'an gosə'ənan: —Le' naco' Xi'in Dioz.

¹² Pero Jeso'osən' bene' mendad len lega'aquən cui so'en dižə' non' naque'.

Jeso'osən' gwleje' šičin beṇə' bsi'e apostol

¹³ Na' gwde na' Jeso'osən' gwloe' to lao ya'a na' goxe' yoguə' disipl che' ca' par nič cueje' beṇə' ca' əsa'ac apostol che'enə', nach yogue'e gosə'əbigue'e gan' zoe'enə'. ¹⁴ Na' gwleje' šičin beṇə' par yesə'ədalene' le' na' par nič əsele'e lega'aque' žjəsə'ədixjue'ine' beṇə' can' na' Diozən'. ¹⁵ Na' bnežjue' lega'aque' yelə' gwnabia'anə' par nič besyə'əyone' beṇə' ca' chse'i yižgüe' na' par nič goc besyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə'. ¹⁶ Gwleje' Simon ben' bsi'e Bed, ¹⁷ na' Jacobən' len Juan biše'enə' xi'in Sebedeon'. Jeso'osən' bsi'e Jacobən' na' Juannə' Boanerges, chedə' zjanaque' beṇə' loc. ¹⁸ Na' gwleje' Ndresən', na' Lipən', na' Bartolomen', na' Mtion', na' Tomasən', na' Jacob xi'in Alfeon', na' Tadeon', na' Simon ben' chon txen len beṇə' ca' zjənzi' cananistas. ¹⁹ Nach gwleje' Jod Iscariotən' ben' bdie' Jeso'osən' lao na' beṇə' contr ca'.

Gosə'əne' de que Jeso'osən' bebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac che Beelsebon'

Gwde gwleje' disipl che' ca' beyeje' liže'enə' len lega'aque'. ²⁰ Nach de'e yoblə besə'ədopə beṇə' zan gan' nite'enə' xte nic goquə latjə əsa'ogüe'. ²¹ Catə' gwse'ene family che Jeso'osən' de que cui de latjə chega'aque' ni par əsa'ogüe', ja'aque'

gan' zo Jeso'osən' par yesyə'əche'əxaxje'ene' chedə' gosə'əna beṇə' de que chactonte'ənə'.

22 Na' leczə balə beṇə' Jerosalennə' beṇə' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' bla'aque', na' gosə'əne': —Beelsebo de'en chnabia' de'e xio' ca' yo'o yazən yichjla'aždao' bengā, na' chebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac cheinə'.

23 Nach Jeso'osən' goxe' beṇə' ca' par yesə'əbigue'e gan' zoe'ənə' na' be'e jemplən' len lega'aque', gož'e': —Satanasən' de'en chnabia' de'e xio' ca' bito gaquə yebej cuinei lo'o yichjla'aždao' beṇə'. 24 Šə beṇə' ža' to nasyon əsa'aque' choplə na' yesyə'ədile' entr lega'aque', əgwžiyi' nasyon chega'aque' na'anə' šə ca'. 25 Na' šə to family beṇə' əsa'aque' choplə na' yesyə'ədile' entr lega'acze', leczə yenit family chega'aque' na'anə' šə ca'. 26 Na' leczə ca' šə Satanəsən' len de'e xio' chei ca' əsa'acquən choplə na' yesyə'ədilən, cuiayi' yelə' chnabia' chega'acquənə' šə ca'.

27 Nezecho notono no gaquə šo' liž to beṇə' gual par žjəlane' šinlaze' ca' sin cui əgwcheje'ene' to do. Pero šə əgwcheje'ene' guaquə cuane' šinlaze' ca'.

28 De'e li chnia' le'e, bitə'ətezə de'e mal de'en chso'on beṇachən' na' bitə'ətezə dižə' mal de'e chso'e contr Diozən', Diozən' yezi'ixene' chega'aque' šə yesyə'ədinjene'en. 29 Pero notə'ətezə beṇə' soe' dižə' contr Spirit che Diozən' cuat yezi'ixen Diozən' chega'aque'. Žejlicane yesə'əzi'e castigw chei.

30 Can' gwna Jeso'osən' chedə' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' gosə'əne' de que cho'o chaz de'e xio'onə' lo'o yichjla'ažda'ogüe'ənə'.

Xna' Jeso'osən' na' biše'e ca' besə'əžine' gan' zoe'ena'

³¹ Gwde de'e ca' xna' Jeso'osən' len biše'e ca' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən'. Na' chyo'olə gosə'əbeze' gosə'əṇabe' so'elene' le' dižə'. ³² Na' beṇə' zan ca' zjəchi' tcuit tcue'ej Jeso'osən' gwse'ene': —Xna'on len beṇə' bišo'o ca' zjəzeche' chyo'olə na' chse'enene' əso'elene' le' dižə'.

³³ Pero Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nitə' beṇə' yoblə beṇə' bazjənaquə ca xna'a na' ca biša'a.

³⁴ Nach Jeso'osən' blo'e beṇə' ca' zjəchi' tcuit tcue'eje'enə', gwne': —Beṇə' quingan' bazjənaque' ca xna'a na' bazjənaque' ca biša'a. ³⁵ Can' naquən len notə'ətezə beṇə' chso'one' can' chazlažə' Diozən', zjənaque' ca xna'a na' ca biša'a na' ca zana'.

4

Jempl che beṇə' gozən'

¹ Na' de'e yoblə gwzo Jeso'osən' cho'a nisdə'onə' na' goszolaogüe' chsed chlo'ine'. Na' tant beṇə' zan besə'ədobə gan' zo'enə' xte benən byen gwyo'o Jeso'osən' gwchi'e to lo'o barcw de'en chi' galə'əzə cho'a nisdə'onə'. Na' yoguə' beṇə' ca' besə'ədobən' gosə'ənite'e lao yoxən'. ² Nach Jeso'osən' bsed blo'ine' lega'aque' len zan jempl. Na' be'elene' lega'aque' to jempl bsaquə'əlebene' xtižə' Diozən' ca trigw.

³ Nach gwne': —Le'e gwzenag de'e nga. To beṇə' gwze'e zde' güen trigw. ⁴ Na' lao chose' trigon' balən jəsə'əchazən cho'a nez na' bia žia xile'e bia chaš le'e yoban' gwsa'ob len. ⁵ Na' yebalən jəsə'əchazən ga naquə lao yej ga cuitec žia yo. De'e

na'anə' le'e bla'acten. ⁶ Pero na' catə' beža'achgua besə'acuadən na' le'e gosə'abižten čhedə' bitobi loi gwso'on. ⁷ Na' yebalən besə'əgo'oŋən lao yo ga nchixə xsa yešə' na' bla'aquən txen len xsa yešə'anə'. Na' besə'ələlə' yag yešə' ca' lega'aquən, na' bitobi gosə'əbian. ⁸ Na' yebalən besə'əgo'oŋən lao yo šao' na' bla'aquən, na' gosə'əcha'on na' balən gosə'əbian šichoa güejə, na' yebalən gosə'əbian gyon güejə, na' yebalən gosə'əbian to gueyoa güejə.

⁹ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e žia nagle de'e chene legwzenag.

Jeso'osən' bzejni'ine' bixčhen' cho'elene' beŋə' jempl

¹⁰ Na' catə' cuich nitə' beŋə' zan len Jeso'osən', disipl čhe' ca' šižiŋ na' len yeziquə'əchlə beŋə' ca' zjəsə'ənao le', gosə'əŋabene' le' bi zejen jemplən'. ¹¹ Nach gože' lega'aque': —Diozən' chone' par nič le'e əŋezele de'en cui no gwŋeze antslə de que le' ŋabi'e con notə'ətezə beŋə' soe' latjə. Pero beŋə' yeziquə'əchlə cho'elenga'aca'ane' jempl čhedə' bito chse'ejle'e čhia'. ¹² Chona' ca' par nič yesə'əle'ine' de'en chona' na' bito sa'acbe'ine' bi zejen, na' par nič əse'enene' xtiža'anə' na' cui se'ejni'ine'en, čhedə' bazjənaque' beŋə' la'aždao' žod. Žalə' bito zjənaque' beŋə' la'aždao' žod, gwse'ejni'ine' bi zejen de'en chse'enene'enə', na' yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə' na' Diozən' yezi'ixene' čhega'aque'.

Jeso'osən' bzejni'ine' bi zeje jempl čhe beŋə' güen trigon'

13 Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Ebitonə' šejni'ile jempl nga? Šə bito chejni'ilen' ¿nacxa šejni'ile jempl ca' yela'? 14 Quingan' zejen jempl che beṇə' güen trigon'. Xtižə' Diozən' gwxaquə'əleben ca de'en gozə be'enə'. 15 Na' nitə' beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' le'e chžinte Satanasən' de'en chnabia' de'e xio' ca' chebejən xtižə' Diozən' lo'o yičhjala'aždaoga'aque'enə'. Na' chac čhega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'əchaz cho'a nezən'. 16 Na' leczə nitə' beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' le'e chesyə'əbeiteine'en pero chac čhega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'əchaz lao yo de'en žia lao yejən'. 17 Zjənaque' ca to de'e cui bi loi chon, šložga chse'ejle'e che xtižə' Diozən'. Na' catə' chesə'ague'i beṇə' lega'aque' na' choso'oči' choso'osaque'e lega'aque' laogüe de'en chse'ejle'e xtižə' Diozən', nach le'e chesə'əbejyičhte'en. 18 Na' nitə' beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' chac čhega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'əchaz lao yo de'en nchixə xsa yešə'anə'. 19 Chesyə'əlal chesyə'əžejene' len bi de'en chso'one' na' chse'enene' yesə'ani'e, na' chesə'əzelaže'e gatə' bi de'en gatə' čhega'aque' čhedə' bazjənxooyague' chsa'aquene' de que naquən de'e žialao. Na' de'e ca' chso'one'enə' choso'ololə'an xtižə' Diozən' de'en bayo'o yičhjala'aždaoga'aque'enə', na' de'e na'anə' cui chso'one' can' chazlažə' Diozən'. 20 Na' leczə nitə' beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' do yičh do lažə'əga'aque', na' chso'one' yoguə'əlol can' chazlažə' Diozən'. Chac čhega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'əchaz lao yo güennə'. Baḷən gosə'əbian šichoa güejə, na' yebaḷən gosə'əbian

gyon güejə, na' yebalən gosə'əbian to gueyoa güejə.

Jempl che de'en choncho len to yi'

²¹ Nach Jeso'osən' be'elene' disipl che' ca' yeto jempl, bsaquə'əlebene' de'en chsed chlo'ine'enə' ca to yi', gwne': —Notono no ggualə' to yi' na' gw-dose'en to žomə na' nic no gwcuasə'ən xan xcamei. Syempr chde'e yi'inə' le'e ze'e par nič əgwse'eni'in lo'o cuartən'. ²² Guaquə can' na dicho de'en na: “Yoguə'əlöl de'en ngašə' na'a, gwžin ža la'alaon, na' yoguə'əlöl de'en cui no gwse'ejni'i antslə, leczə gwžin ža se'ejni'i beṇə' len.” ²³ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

²⁴ Na' leczə gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e gon xbab che de'en nga chnia' le'e. Con can' chzena-gle xtiža'anə' leczə can' gona' par nič šejni'ilen, na' ca'aczə cha'oxen de'en šejni'ile. ²⁵ Šə chzena-gle xtiža'anə' əgwzejni'ichda' le'e. Pero na' šə bito chzenagle chei, de'e daon' baṇezele ganlažə'əlen.

Jempl che xoa' bin

²⁶ Yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'əleben ca de'e nga: To beṇə' chjeze' xoa' binṇə' lao yežlyo che'enə'. ²⁷ Chde na' cheyeje' chjəyetase' na' catə' chžin or chase' na' chase'. Na' ca'azə chac chesə'əde ža ca' na' yel ca'. Na' chla'ac yel dao' ca' na' chesə'əcha'on. Pero bito neze be'enə' nac chaquən' chesə'əcha'o yel dao' ca'. ²⁸ Yežlyo na'anə' chonən par nič chla'ac yel dao' ca' na' chesə'əcha'on na' chəsə'əbian za'a nach chaquən yez. ²⁹ Na' catə' babgüiž yezən', be'enə' gozə len chelape'en chedə' banaquə tyemp par chetobe' cwsešən'.

Yelə' gwnabia' che Diozən' gwxaquə'əleben ca xsa moztasən'

³⁰ Nach gwna Jeso'osən': —Na'a əgwlo'ida' le'e par nich ənezele naquən' gwxaquə'əlebe yelə' gwnabia' che Diozən'. ³¹ Gwxaquə'əleben ca to xsa moztas de'en chaz to beṇə' lao yežlyo che'enə'. Xsa moztasən' naquən le'ebeyožə de'e dao' rizə' lao bitə'ətezəchlə semiy. ³² Pero na' catə' chla'an chcha'on na' chaquən to yag cha'odao' na' chesə'əcha'o xoze'e ca' xte bia ca' zjəzo xile'e chso'on ližga'aquəb lo'o xoze'e ca'.

Jeso'osən' bzejni'ine' beṇə' porzə len jempl

³³ Jeso'osən' bsed blo'ine' beṇə' zan ca' besə'əžag gan' zo'enə' porzə len jempl ca de'e quinga bab-zoja', bzejni'ine' beṇə' xte ga zelao gwse'ejni'ine'en. ³⁴ Bitobi bichlə gwne' par bzejni'ine' lega'aque' sino porzə len jempl bzejni'ine' lega'aque'. Pero na' disipl che' ca' bzejni'ine' lega'aque' clar bi zejen to to jempl ca'.

Jeso'osən' bcueze' be' gualən' lao nisda'onə'

³⁵ Na' le'e ža na'atezə do chxentg catə' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Elaquə'əcho yešla'alə nisda'onə'.

³⁶ Nach disipl che' ca' bosyo'ocua'aṇe' beṇə' ca' nitə'ənə' na' bosə'ose'e barcon' gan' bayo'o Jeso'osən'. Nach yebalə barcon' gan' ža' beṇə' ca' jəsə'ənaon lega'aque'. ³⁷ Na' lao zda barcon' gwzolao gwyečḥj to be' gual lao nisda'onə'. Na' barcon' gwyejən nil na'alə por ni che be'enə', na' chas chatə' nisən' xte gwzolao gwyož barcon' nisən'. ³⁸ Pero na' Jeso'osən' bachtase' xni'ate barcon' lao to lmad, tant chjxaque'ene'. Nach

bosyo'osbane'ene' gwse'ene': —¡Maestr! ¿Ebitobi chacdo' de'en bačh chbiayi'ichon'?

³⁹ Nach Jeso'osən' gwyase' lao ne'e chas chatə' nisda'onə', nach gwdile' be'enə', na' bene' mendad len nisda'onə' gože'en: —Bebe'eži.

Nach le'e besyə'əbe'ežite be'enə' len nisda'onə'.
⁴⁰ Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Bito žeble. Le'e šejle'ech chia'.

⁴¹ Na' lega'aque' besyə'əbanchgüeine' na' gwse' ljuežjga'aque': —Bitolja naquə bengā con to beṇačzə, la' ¿nacxa gon to beṇačh par yebecžie' be' gualən' len nisda'onə'?

5

To beṇə' Gadaran' yo'o yaze' de'e xio'

¹ Jeso'osən' na' disipl che' ca' besə'əžine' yešla'alə nisda'onə' gan' naquə laž beṇə' Gadara ca'. ² Na' catə' bechoj Jeso'osən' lo'o barcon', beza' to beṇə' Gadaran' capsantən' jəšague' le'. Na' be'enə' yo'o yaz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə'. ³ Benga con gwzoe' do capsant. Na' notoch no goquə gwčhej le' ni len do gual nic len gden. ⁴ Zan las bosə'očeje' ni'a ne'e ca' gden, pero syempr de'e xio' ca' gwso'onən ca' bzočj btine' gdenṇə', na' notono goquə nabia' le'. ⁵ Do ža do yel gwde' do lao ya'a ca' na' do capsantən' bisye'e na' bene cuine' zi' len yej. ⁶ Na' catə' ble'ine' zda Jeso'osən' zitə'alə na' gwsa'adoe' jəšague'ene' na' bzo xibe'en lao Jeso'osən' be'elaogüe'ene'. ⁷ Nach de'e xio' ca' yo'o yaz yichjla'aždaogüe'enə' gosə'əṇen zižjo gosə'ənan: —Partlə le', partlə neto' Jeso'os Xi'in Dioz ben' naquə le'ezelaogüe beṇə' blaο. Diozən'

naque' testigw cheto' chatə'əyoito' le' cui əgwchi' əgwsaco'o neto'.

⁸ Gosə'ənan ca' chedə' Jeso'osən' bene' mendad gože' lega'aquən: —De'e xio' le'e yechoj yichjla'aždao' benga.

⁹ Nach gož Jeso'osən' lega'aquən: —¿Bi lele?

Na' gosə'ənan: —Legionnə' leto' chedə' naquə zanto'.

¹⁰ Na' be'enə' gotə'əyoine' Jeso'osən' par cui əsele'e de'e xio' ca' fuerlə laž be'enə'. ¹¹ Na' to ya'a de'e zo galə'əzə chaš be'nə' choso'oye' coš zan. ¹² Na' de'e xio' ca' gwsa'atə'əyoin le' gwse'en: —Be'ešga latjə žjəyežo'oto' yichjla'aždao' coš ca'.

¹³ Nach Jeso'osən' be'e latjə. Na' besyə'əchoj de'e xio' ca' yichjla'aždao' be'enə' na' jəsyə'əž'o'on yichjla'aždao' coš ca'. Nach besyə'ədiņsesəb le'e ya'anə' na' jəsyə'əxopəb lo'o nisdə'onə' na' gwsa'atəb gwse'ejəb nisən'. Na' ca do chopa mil coš can' zjənaquə.

¹⁴ Na' be'nə' ca' chosə'əye' coš ca' besə'əle'ine' de'en bagoquən' na' de'en besə'əžebchgüe' besa'acdoe' nach jəsyə'ədixjue'ine' be'nə' lao' syodan' na' be'nə' nitə' do yoba. Na' be'nə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' be'nə' goye coš ca' ja'aque' jəsə'əgüie' de'en bagoquən'. ¹⁵ Na' catə' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən' besə'əle'ine' be'enə' gwyo'o gwyz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə', bachi'e nyaz xalane'e, na' babezošao' yichjla'aždaogüe'enə', na' besə'əžebe' de'en goquən'. ¹⁶ Na' be'nə' ca' besə'əle'i de'en goquən', gwse'e be'nə' ca' yela' can' beyaque ben' gwyo'o de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə' na' can' goquə len coš ca'.

17 Nach beṇə' ca' ža' gan' mbane Gadaran' jse'etə'əyoine' Jeso'osən' yeze'e lažga'aque'enə'.

18 Na' catə' Jeso'osən' beyo'e lo'o barcon' par yeze'e len disipl che' ca', ben' bechoj de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə' gotə'əyoine' Jeso'osən' šejlene' le'. 19 Pero Jeso'osən' bito be'e latjə, gože'ene': —Beyej ližo' gan' ža' family chio' ca' na' jayedixjue'iga'aquene' catec de'e mban' baben Xancho Diozən' len le', na' can' bacheyašə' cheži'ilaže'e le'.

20 Nach beza' be'enə' gwzolaogüe' jayedə' yoguə' syoda ca' gan' mbane Decapolisən' jəyzenene' catec de'e mban' baben Jeso'osən' len le'. Na' yogue'e besyə'əbanene'.

Jeso'osən' beyone' xi'in' Jairon' na' yeto no'olə beṇə' gwdan lao xadoṇ che'enə'

21 Na' catə' beslaguə' Jeso'osən' len disipl che' ca' yešla'alə nisdə'onə' besyə'əchoje' lo'o barcon'. Na' besə'əžin beṇə' zan gan' nite'e cho'a nisdə'onə', na' besyə'əga'ane' na'azə. 22 Nach bžin to beṇə' le Jairo, naque' to beṇə' gwnabia' che yo'odao' che neto' beṇə' Izrael. Na' catə' ble'ine' Jeso'osən' bzo xibe' laogüe'enə'. 23 Na' gotə'əyoichgüeine' le', gože'ene': —Xi'inə' no'olən' bachatbo'. Yo'ošga cano'obo' par nič yeyaquebo' na' par nič əbambo'.

24 Nach Jeso'osən' txen len disipl che' ca' ja'aclene' beṇə' gwnabian'. Na' beṇə' zan jəsə'ənaogüe' lega'aque' xte bosə'oči'ižojene'. 25 Na' entr beṇə' ca' len to no'olə beṇə' bagoc šižin iz chzoe' bgua'a. 26 Na' babžaglaogüe' gwyeje' lao zan beṇə' güen rmech ca' na' babenditjei zgade xmechen' len lega'aque' na' notono goquə'yeyon le'. Con byalə'əch

yižgüe' che'enə'. ²⁷ Na' no'olən' babenene' xtižə' Jeso'osən', na' bgüigue'e cožə' Jeso'osən' gan' zde' ladjo beṇə' ca' jəsə'ənao le' nach gwdane' xadoṇ che'enə'. ²⁸ Bene' xbab lo'o yičhja'aždaogüe'enə', gwne': —Šə con cana' xadoṇ che'enə', goyacczəda'.

²⁹ Na' le'e gwlezte bgua'a de'en chzo'enə' na' gocbe'ine' de que babeyaquene'. ³⁰ Nach Jeso'osən' lecza gocbe'ine' de que babeyone' to beṇə' len yelə' guac che'enə', na' gwyečhje' bgüie' beṇə' ca' zjəsə'ənao le', nach gože' lega'aque': —¿Non' bagwdan xadoṇ chia'anə'?

³¹ Nach disipl che' ca' gwse'ene': —Chle'ido' nitə' beṇə' zan nga, na' choso'oči'ižoje' le'. Na' nao': “¿Non' gwdan nada'?”

³² Pero na' Jeso'osən' bgüie' yogue'e par nič le'ine' non' gwdan le'. ³³ Na' no'olən' de'en gocbe'ine' babeyaquene' na' do chaž chžebze' bgüigue'e bzo xiben' lao Jeso'osən' par gože'ene' dolol can' bagoc che'. ³⁴ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Xi'indaogua'a, babeyacdo' chedə' chonlilažo'o nada'. Beyej to šao' to güen na' Diozən' gone' par nič cuich gue'ido' yižgüen' nac ca'.

³⁵ Ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə'an ca' catə' besə'əžin beṇə' gwsa'ac liž Jairon' ben' naquə xa bi'i no'olən' jse'eže'ene': —Bagot bi'i no'ol dao' chio'onə'. Bitoch gondo' maestrən' zed.

³⁶ Pero Jeso'osən' bito bene' cas che de'enə' jež be'enə', con gože' Jairon': —Bito žebo'. Con benlilažə' nada'.

³⁷ Na' bito be' Jeso'osən' latjə əžja'aquech beṇə' ca' len le', sino Bedən' len Jacobən' na' Juan beṇə' bišə' Jacob na'azən' ja'ac len le'. ³⁸ Na'

catə' besə'əžine' liž beṇə' gwnabian', Jeso'osən' ble'ine' de que beṇə' ca' ža' cha'ašilən' bachso'one' scandl na' bachesə'əbežchgüe'. ³⁹ Nach catə' gwyo'e cha'ašilən', gože' lega'aque': —¿Bixchen' bachonle scandl na' chbežle? Bito nacbo' bi'i guat, con chtasbo'onə'.

⁴⁰ Na' gosə'əzi'ičhižə' beṇə' ca' ža'anə' le'. Nach Jeso'osən' bebeje' yoguə' beṇə' ca' ža'anə', na' gwche'e xaxna' bi'i guatən' na' beṇə' ca' zja'aclen le' na' gwso'e lo'o quartən' gan' debo'onə'. ⁴¹ Nach bexe'e na' bi'i no'olə guat da'onə' na' bolgüiže'ebo' gože'ebo': —Talita comi—, zeje dižə': “No'ol dao', əchnia' le', beyas.”

⁴² Nach le'e beyaste bi'i no'ol daon' na' bed-abo'. Nacbo' bi'i šižin ize. Nach xaxna'abo'on len beṇə' ca' yela' ža' lo'o quartən' besyə'əbanchgüeine'. ⁴³ Jeso'osən' bene' mendad cui əso'e dižə' can' goquən', na' lecza bene' mendad len xaxna'abo'on əso'ebo' de'e gaobo'.

6

Bežin Jeso'osən' Nasaretən'

¹ Na' Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' Capernaunnə' na' jəya'aque' Nasaret gan' gwcha'o Jeso'osən'. ² Na' ža dezcanzən' gwyeye' yo'odao' che neto' beṇə' Izrael na' gwzolao bsed əblo'ine' beṇə'. Na' beṇə' zan beṇə' ca' gwse'enene' xtiže'enə', besyə'əbanene' na' gwse'e ljuežjga'aque': —¿Nacxa goquən' neze benga yoguə' de'en chsed chlo'ine'en ža? ¿No bzejni'i le' de'en naquə de'e si'inṇə'?, na' ¿nac chaquən' chone' miłagr? ³ Nombi'acho benga.

Le'enə' carpinter xi'in Marian', na' beṇə' bišə' Jacob, na' Jwse, na' Jodas, na' Simon. Nach zane' ca' nitə' lažcho nga.

Na' de'en gwso'one' xbab de que Jeso'osən' naque' con to beṇə' gwlaž čhega'aque', de'e na'anə' bito gwse'ejle'e che'. ⁴ Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —La'anə'əczə beṇə' zan chso'e yelə' bala'an che beṇə' ca' chso'e xtižə' Diozən', pero beṇə' gwlaž čhega'aque' ca' na' family čhega'aque' ca' na' beṇə' ca' nitə' ližga'aque' bito chso'e lega'aque' yelə' bala'an.

⁵ Na' laogüe de'en cui gwse'ejle'e che Jeso'osən', bito bene' zan miłagr Nasaretən' con de'e bene' bxoə ne'enə' to čhopə beṇə' na' besyə'əyaquene'. ⁶ Na' bebane Jeso'osən' de'en cui gwse'ejle'e che'. Na' gwdechlə gwyeje' len disipl che' ca' na' bzejni'ine' beṇə' ca' ža' yež ca' de'en zjəchi' galə'əzə.

Jeso'osən' bsele'e disipl che' ca' šižin jəsə'ədixjui'e xtiže'enə'

⁷ Jeso'osən' botobe' disipl che' ca' šižin na' bnežjue' lega'aque' yelə' guac par nič əsa'aque' yesyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə'. Na' bsele'e čhopə güejəga'aque' jəsə'ədixjui'e xtiže'enə'. ⁸ Na' bene' mendad len lega'aque' bitobi əso'oxxe'e tnezən', sino tozə garrot. Gože' lega'aque' de que bito cheyalə' əso'e bsod, ni yet, ni mech. ⁹ Be'e latjə yoso'oleje' šcue' yel, na' əsa'aze' tozə camis. ¹⁰ Na' ze'e sa'aque' catə' gože' lega'aque': — Catə' əžinle liž beṇə' yesyə'əbei yoso'ogüialao le'e, na'atezə sole na' na'atezə yesa'acle par žja'acle ga yoblə. ¹¹ Na' gatə'atezə əžinle ga cui nono

yebei əgüialao le'e, na' nic yoso'ozenague' chele, le'e yesa'ac latjən'. Na' catə' yesa'aclen', əgws'i'ins ni'alən' par yežib bišten' de'en gwžianṅə', niḥ əgwlo'ile beṅə' ca' de que de'e malən' chso'one' cui choso'ozenague' xtižə' Diozən' de'en cho'elen'. Diozən' bene' par niḥ byiṅj yi' na' sofr lao' syoda Sodoman' na' syoda Gomorran' por ni che de'en cui boso'ozenag beṅə' ca' che'. Na' de'e li əchnia' le'e catə' əžin ža gon Diozən' castigw zejlicane che yoguə' beṅə' ca' chso'on de'e malən', beṅə' ca' cui yoso'ogüialao le'e yesə'əzaquə'əzi'iche' clezə ca beṅə' ca' gwnitə' Sodoman' na' Gomorran'.

¹² Nach gwsa'ac disipl ca' na' jəsə'ədixju'i'e de que beṅachən' cheyalə' yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'. ¹³ Na' lecə' besyə'əbeje' zan de'e xio' de'en zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṅə' na' boso'ošone' set lao cuerp che zan beṅə' ca' chsa'acšene na' gwso'one' par niḥ besyə'əyaquene'.

Can' goquə' got Juan ben' bchoa beṅə' nis

¹⁴ Na' Erodən' ben' chnabia' beṅə' Galilea ca' benene' dižə' ca naquə' yoguə'ələl de'e güen de'en ben Jeso'osən', la' beṅə' zan gosə'ənezene' de'e ca' ben Jeso'osən'. Nach gwna Erodən': —Bengan' de'e Juannə' ben' bchoa beṅə' nis. Babebane' ladjo beṅə' guat ca', na' de'e na'anə' chac chone' miḷagr quinga.

¹⁵ Nach yebalə' beṅə' gosə'əne': —Naque' profet Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

Nach yebalə' gosə'əne': —Naque' to profet ben' choe' xtižə' Diozən' can' gwso'on de'e profet beṅə' ca' gwnitə' cana'.

16 Pero catə' bene Erodən' xtižə' beṇə' ca' na' gwne': —Bengan' de'e Juannə' ben' bena' mendad gosə'əchogue' yene', na' ṇa'a babebane' ladjo beṇə' guat ca'.

17-18 Quinga goquə got Juannə'. Erodən' beque'e Erodiasən' ca xo'ole', len Erodiasən' naque' xo'olə Lip biše'enə'. Na' Juannə' gože' Erodən': “Malən' beno' beca'o no'ol che beṇə' bišo'onə' par naque' xo'olo'.” Na' de'en gož Juannə' Erodən' ca', de'e na'anə' Erodən' bene' mendad gosə'əzene' Juannə' na' gosə'əgüe'ene' ližyan', na' bosso'ocheje' ṇi'a ne'e ca' gden.

19 Erodiasən' gwlo'olaže'e Juannə' por ni che de'en gože' Erodən' ca', na' gone'ene' gote'ene', pero bito goquə. 20 Erodən' gocbe'ine' de que Juannə' zdacze' licha na' de que naque' to beṇə' güen. De'e na'anə' bžeb Erodən' gone' mendad so'ote' Juannə' na' de'e na'anə' bito be' Erodən' latjə bi gone no'olən' Juannə'. Na' la'aṇə'əczə bitotec gwyejni'i Erodən' bi de'en gwna Juannə', bebeine' bzenague' xtiže'enə'. 21 Pero na' gotə' to latjə par got Erodiasən' Juannə'. Catə'an gwye'i Erodən' iz, bene' to ṇi par beṇə' gwnabia' che' ca', na' par beṇə' gwnabia' che soldad ca', na' par beṇə' blao ca' nitə' Galilean' gan' chnabi'enə'. 22 Bi'i no'ol che Erodiasən' gwyo'obo' lo'o cuart gan' chsa'o beṇə' ca' na' bya'abo'. Na' lechgualē bebei Erodən' na' len beṇə' ca' chsa'olen le' txen can' bya'abo'. Nach Rei Erodən' gože'ebo': —Gwṇab bitə'ətezə de'en che'endo' na' gona'an.

23 Na' bene' lyebe len lebo' bzoe' jorament de que əgwnežjue'ebo' bitə'ətezə de'e əṇabebo' le' la'aṇə'əczə

šə gašjə nasyon gan' chnabie'enə'. ²⁴ Nach bechojbo' na' gožbo' xna'abo'onə': —¿Bin' ənabda'ane' goņe'?

Nach xna'abo'onə' gože'ebo': —Gwṇabene' goņe' le' yichj Juannə' ben' bchoa beṇə' nis.

²⁵ Nach le'e beyo'oseste bi'i no'olən' gan' chaolen rein' beṇə' ca' yela', na' gožbo' rein': —Beṇ nada' ṇa'atec ṇa'a yichj Juannə' ben' bchoa beṇə' nis bžian to lao plat.

²⁶ Nach rein' gwzochgüe' trist catə' beyož gož bi'i no'olən' le' ca', pero na' bačhlə bzoe' jorament len lebo' lao beṇə' ca' zjənaquə combidən'. De'e na'anə' benšaze' can' gwṇabe bi'i no'olən' le'. ²⁷ Nach le'e bente rein' mendad šej to soldad žjəchogue' zelao yen Juannə' na' əgwži'e yichje'enə' to lao plat. ²⁸ Nach gwyej soldadən' ližya gan' de Juannə' jəchogue' yene'enə' na' bži'en to lao plat. Nach beyoxe'en jəyenezjue'en bi'i no'olən', na' bi'i no'olən' bnežjwbo'on xna'abo'on.

²⁹ Catə' gwse'ene disipl che de'e Juannə' de'en goquən', jəsyə'əxi'e cuerp che'enə' na' jəsə'əcuəše'en.

Jeso'osən' bguaogüe' gueyə' mil beṇə' byo

³⁰ Na' catə' besyə'əžin disipl che Jeso'osən' gan' zoe'enə' gwso'elene'ene' dižə' can' jse'ene'enə', na' can' jəsə'ədixjui'e can' na' Diozən'. ³¹ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e da, šejcho to latjə ga cui no nla' žjencho šlož dezcanz.

Gwne' ca' chedə' beṇə' zan chsa'aš gan' nite'enə', na' cui goquə latjə par gao Jeso'osən' len disipl che' ca'. ³² Nach Jeso'osən' len disipl che' ca' gwso'e to lo'o barcw na' gosə'əlague'e nisdə'onə' par besə'əžine' to latjə ga cui no nla'. ³³ Pero beṇə'

zan besə'əle'ine' lega'aque' catə'ən gwsa'aque', na' besyə'əyombi'e Jeso'osən'. Nach gwsa'acdo beṇə' ca' ža' yoguə' yež ca' zjəchi' galə'əzə əzja'aque' zaquə' galən' əžin Jeso'osən' len disipl che' ca' na' byobəch besə'əžine' cle ca' Jeso'osən' len disipl che' ca'. ³⁴ Na' catə' besə'əžine' cho'a nisdə'onə' Jeso'osən' ble'ine' beṇə' zan ca' na' beyašə'əlaže'e lega'aque', chedə' gocbe'ine' de que zjənaque' ca xilə' ca' bian' cui no xane de. Na' Jeso'osən' bzejni'ine' lega'aque' de'e zan. ³⁵ Na' catə' bachexjw že'enə' gosə'əbiguə' disipl che' ca' laogüe'enə' na' gwse'ene': —Bachal na'a na' zocho to latjə ga cui no nla'. ³⁶ Bitobi de che beṇə' quinga par əse'ej əsa'ogüe'. Bzeišgueiga'aquene' dižə' nič žjəya'aque' yež ca' de'en zjəchi' galə'əzə par nič žjəsə'əxi'e de'e se'ej əsa'ogüe'.

³⁷ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gwnežjo de'e sa'ogüe'.

Na' gwse'ene': —¿Eche'endo' šejcho žjəxi'icho tmil pes yetxtilən' par əgwnežjwchon əsa'o beṇə' quinga?

³⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Balə yetxtil chechon' de? Le'e güiašč.

Na' catə' gosə'əṇezene', gwse'ene': —Gueyə' yetxtil na' chopə bel ya'a.

³⁹ Nach ben Jeso'osən' mendad gosə'əbe' beṇə' zan ca' lao yixye daquə'ənə', xonj güeje'. ⁴⁰ Na' besə'ədobə to gueyoa güeje' na' šiyon güeje' gosə'əbi'e lao daquə'ənə'. ⁴¹ Na' Jeso'osən' gwxi'e yetxtil ca' gueyə' na' bel ya'a ca' chopə, na' bgüie' yobalə be'e yelə' choxcwlen che Diozən' na' bzojje' yetxtilən'. Na' bnežjue'en disipl che' ca' par gwso'e che che beṇə' ca'. Leczə ca' bene' len

bel ya'a ca' chopə, na' gwso'e che yoguə' benə' ca'. ⁴² Yogue'e gwsa'ogüe'en xte ca' gwse'eljene'. ⁴³ Na' pedas yetxtil ca' na' bel ya'anə' besyə'əga'an bosyo'otobe'en, na' gwsa'aquən šižin žomə. ⁴⁴ Na' benə' ca' gwsa'o yetxtilən' na' bel ya'anə' zjənaquə gueyə' mil benə' byo cui cuent no'olə na' cui cuent bidao'.

Jeso'osən' gwze'e lao nisdə'onə'

⁴⁵ Gwde na' Jeso'osən' bene' mendad yesyə'əyo'o disipl che' ca' lo'o barcon' par yesyə'əbialaogüe' yesyə'əlague'e yešla'alə nisdə'onə' par yesyə'əžine' Betsaidan', žlac ne'e bega'an le' bzeine' benə' zan ca' dižə'. ⁴⁶ Na' catə' beyož bzei Jeso'osən' benə' ca' dižə', gwloe' to lao ya'a par jene' orasyon. ⁴⁷ Na' catə' goł, barcon' gan' zesyə'əyo'o disipl che' ca' bazdan gwcholte nisdə'onə', na' yetozə Jeso'osən' bega'ane' lao ya'anə'. ⁴⁸ Na' ble'ine' de que naquən zdebə par yesə'əžiguə'əche' barcon' chedə' chechj be'enə' clelə. Na' do šbał beyetj Jeso'osən' ya'anə' na' gwze'e tiao nisdə'onə' na' gwyeje' galən' zja'ac disipl che' ca'. Na' bene' ze te yešla'alə galən' zja'aque'. ⁴⁹ Pero na' catə' besə'əle'ine' le' zde' lao nisdə'onə' gwsa'aquene' de que naque' to benə' guat, na' gwso'osye'e. ⁵⁰ Yogue'e besə'əle'ine' le' na' besə'əžebchgüe'. Pero na' le'e bolgüižte' lega'aque' na' gože': —Leyebei, nada'anə'. Bito žeble.

⁵¹ Nach beyo'e lo'o barcw chega'aque'enə' na' le'e gwlezte be'enə'. Na' lechguale besyə'əbanene', ⁵² la' bito gwsa'acbe'ine' non' naquə Jeso'osən' la'anə'əczə bguaogüe' benə' zan ca' len gueyə'əzə yetxtilən' chedə' nezejənchol yichjla'aždaoga'aque'enə'.

Jeso'osən' beyone' beṇə' chsa'acšene beṇə' nitə' Genesaretən'

⁵³ Na' catə' beyož besyə'əlague'e nisdə'onə', besə'əžine' gan' mbane Genesaretən'. Na' besə'əchoje' barcon' na' bosə'ocheje'en cho'a nisdə'onə'. ⁵⁴ Na' ze'e besyə'əchoje' barcon' catə'əczlə besyə'əyombia' beṇə' ca' ža' Genesaretən' Jeso'osən'. ⁵⁵ Na' gwsa'ašdoe' yoguə' yež ca' zjə'chi doxen gan' mbane Genesaretən', na' gosə'əche'e yoguə' beṇə' ca' chsa'acšene zjə'xoateze' lao xcamga'aque'enə' par jso'ene' gan' gwse'enene' rson zo Jeso'osən'. ⁵⁶ Na' gatə'ətezə gwyej Jeso'osən' šə' lao' syoda, o šə' lao' yež ca', con bosə'onite'e beṇə' ca' chsa'acšene do cho'a nezən' na' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' šə' güe'e latjə' yesə'əgane' lachga lox xadoṇ che'enə'. Na' yoguə' beṇə' ca' gosə'əgan len besyə'əyaquene'.

7

De'e mal de'en chchoj yichjla'ažda'ochon' chonən manch la'ažda'ochon'

¹ Balə beṇə' fariseo ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwsa'aque' Jerosalennə' na' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən'.

² Na' catə' besə'əle'ine' de que balə disipl che Jeso'osən' bito bosyo'one'e zan las ze'e sa'ogüe', na' gwsa'ogüe' xya contr disipl ca' lao Jeso'osən'.

³ Ca naquə' costombr che yoguə' neto' beṇə' Izrael na' mazəchlə che beṇə' fariseo ca' beṇə' ca' leczə zjə'naquə' beṇə' gwlaž cheto', bito chsa'ogüe' šə' cuiṇə' yosyo'one'e zan las, la' can' naquə' costombr de'en gosə'ənao de'e xaxta'oto' ca'. ⁴ Catə' chja'aque' gan' chac ya'anə' na' catə' chesyə'əžine' ližga'aque'

bito chsa'ogüe' xte catə'əch bagwsa'a gosə'əyib cuinga'aque'. Na' dech de'e zan costombr de'e chəsə'ənaogüe' ca de'en chso'one' xi'ilažə' tas plat čhega'aque' ca' na' yesə' de ya, na' no mes čhega'aque' segon can' na costombr golən'. ⁵ De'e na'anə' beṇə' fariseo ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' gwse'e Jeso'osən': —¿Bixčhen' disipl čhio' ca' bito chesə'ənaogüe' costombr ca' de'en bosyo'ocua'anlen de'e xaxta'ocho ca' chio'o? ¿Bixčhen' cui chosyo'one'e zan las antslə ze'e sa'ogüe' can' chonto'?

⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Naquən de'e li can' bzoj de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' čhe le'e beṇə' goxoayag. Bzoje'en nan:

Beṇə' Izrael ca' chəsə'əne' de que nada' Diozən' chso'elaogüe'e pero lo'o yichjla'aždaoga'aque'enə' chesə'əgue'ine' nada'.

⁷ Bitobi zejen de'en chəsə'əne' chso'elaogüe'e nada', čhedə' la' choso'osed choso'olo'ine' beṇə' costombr de'en gwsa'aljlažə' beṇə'čhən'.

⁸ Le'e chbejyichjle de'en non Diozən' mendad gonle na' con naozechle costombr golə de'en əbxe beṇə'čhən', ca de'en chi'ichgua yichjle cheyible no yesə' na' no tas plat čhele zan las ze'e gwčhinlen na' chi'ichgua yichjle gonle de'e zan de'e zjənac ca'.

⁹ Na' goze'e Jeso'osən' lega'aque': —¿Echaquele güenchguan' chonle chbejyichjle de'en non Diozən' mendad gonle parzə ničh naole costombr čhelen'?

¹⁰ Le'e nale de que chzenagle čhe de'en bzoj de'e Moizezən'. De'e Moizezən' bzoje' can' gož Diozən'

le', nan: "Le'e gwnežjo yelə' bala'an̄ xaxna'ale." Na' lecza bzoje': "Notə'atezle šə chžia chnitə'ale xaxna'ale cheyalə' gatle." ¹¹ Pero na' le'e nale de que notə'atezə beṇə' guac ye'e xaxne'enə': "Bitoch gaquəlena' le'e chedə' yoguə' mech o bien de'en naquə gonā' par gaquəlena' le'e naquən Corban" (zeje dižə' naquən che Diozən'). ¹² Na' šə ca' ye'e xaxna' be'enə', le'e natele de que bitoch cheyalə' gaquəlene' xaxne'enə'. ¹³ Na' de'en naozechle costombr golə chele de'en nale naquə de'e žialaoch, bachonle lei che Diozən' ca to de'e cui bi bi zaque'e. Na' de'e zan de'e zjənaquə ca de'e quinga chonle.

¹⁴ Nach Jeso'osən' bolgüiže' beṇə' ca' zjənžaguən' par gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Yoguə'ale le'e gwzenag de'en nga əṇia' le'e nič šejni'ilen. ¹⁵ Bito nacho de que de'en che'ej chaochon' chonən manch la'aždaochon'. De'e mal de'en chchoj yichjla'ažda'olen' lenṇə' chonən manch la'ažda'olen'. ¹⁶ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

¹⁷ Catə' beza' Jeso'osən' gan' nitə' beṇə' ca' na' beyo'e liže'enə' disipl che' ca' gosə'əṇabene' le' bi zejen jemplən'. ¹⁸ Nach gože' lega'aque': —¿Eleza lenle bito chejni'ile de que de'en che'ej chaochon' bito gaquə gonən manch la'ažda'ochon'? ¹⁹ De'en che'ej chaochon' bito cho'on yichjla'ažda'ochon' sino que chjche'en lo'o le'echon' na' chžin or cheden.

(Can' gwne' blo'e de que yoguə' yelə' guaon' zjənaquən güen par gaochon.) ²⁰ Na' gwne': —De'en chchoj yichjla'ažda'olen' lenṇə' chonən manch la'ažda'olen'. ²¹ Na' lo'o yichjla'aždao' beṇəch na'anə' chchoj yoguə' xbab mal quinga, ca de'en

nan yesə'əgo'o xtoga'aque' na' yesə'əbejyichje' no'ol chęga'aque' o be'en chęga'aque' par yesyə'əzolene' beṇə' yoblə, na' ca de'en nan so'ote' beṇə'. ²² Na' leczə lo'o yichjla'aždao' beṇačh na'anə' chchoj xbab mal de'en nan yesə'əbanga'aque' bi de'e de che beṇə', na' yesə'əzelaže'e bi de'e de che beṇə', na' so'one' de'e mal, na' yesə'əxoayague' beṇə', na' so'onlene' cuerp chęga'aque'enə' de'en naquə de'e yelə' zto', na' sa'acxi'i ljuežjga'aque', na' yoso'ožia yoso'onite'e ljuežjga'aque', na' sa'alaže'e na' nan so'one' de'en cui zaque'e. ²³ Yoguə' de'e mal ca' de'en zjənac ca' chchojən yichjla'aždao' beṇə', na' chac manch la'ažda'oga'aque'enə'.

To no'olə cui naque' beṇə' Izrael chonlilaže'e Jeso'osən'

²⁴ Beza' Jeso'osən' latjən' len disipl che' ca' par ja'aque' galə'əzə gan' mbane Tiro na' Sidon. Na' gwso'e to lo'o yo'o na' bito gone'e Jeso'osən' no əṇeze gan' nite'enə', pero bia'aczə bito goquə yesə'əcuašə' cuinga'aque'. ²⁵⁻²⁶ Na' zo to no'olə Sirofenisia beṇə' chšil dižə' griego na' zo to bi'i no'ol che' yo'o yaz de'e xio'on yichjla'ažda'obo'onə'. Na' lgüegwzə bene no'olən' rson gan' zo Jeso'osən', na' gwyeje' bzo xibe' lao Jeso'osən'. Na' gotə'əyoine' Jeso'osən' yebeje' de'e xio' ca' yo'o yaz yichjla'aždao' xi'ine' no'olən'. ²⁷ Pero na' Jeso'osən' gože'ene': — Cheyalə' güe'echo latjə zgua'atec əsa'o bi'i checho ca' na' techlə əgguaō xico'ochon', chedə' bito naquən güen yeca'acho yelə' guaō che xi'inchon' na' əgwnežjwchon gao xico'ochon'.

²⁸ Na' gocbe'i no'olən' bsaquə'əlebe Jeso'osən' beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael ca' beco', nach

gože'ene': —Leiczædon' X̄ana'. Pero xico'ocho ca' bian' nitə' xan mesən' gwaquə əsa'ob pedas yelə' gvaon' de'en choso'osan xi'incho ca' lao yon'.

²⁹ Nach Jeso'osən' gože'ene': —No'olə, güenchguan' bagwnao'. Gwaquə yeyejo' ližo'. Babechoj de'e xio' de'en gwyo'o gwyaz yichjla'aždao' xi'inonə'.

³⁰ Na' catə' bežin no'olən' liže'enə', xi'ine'enə' debo' lao xcambo'onə' na' babechoj de'e xio'onə' gwyo'o gwyaz yichjla'ažda'obo'onə'.

Jeso'osən' beyone' to beṇə' ncuez nague' na' leczə bito goquə əne' binlo

³¹ Gwde na' Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' latjən' gan' mbane Tiro na' besyə'ədie' gan' mbane Sidonṇə' na' yež ca' zjəchi' gan' mbane Decapolis par besyə'əžine' nisdao' Galilean'. ³² Na' galə'əzə nisdə'onə' besyə'əžague' beṇə' ca' zjənche'e to beṇə' cuež na' leczə bito goquə əne' binlo, na' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' əxoa ne'enə' be'enə' par niç yeyaquene'. ³³ Jeso'osən' gwche'ene' partlə gan' cui no beṇə' nitə' na' bzeb xbene'enə' lo'o nag be'enə' chopə la'a, na' btop xene'enə' xbene'enə' nach gwdane' ložə' be'enə'. ³⁴ Nach Jeso'osən' bgüie' yobalə, na' gwcua'alaže'e gwne': —iEfatal —zeje dižə' “iByaljo!”.

³⁵ Nach byaljo nag be'enə', na' leczə lože'enə' beyaquen, na' goc gwne' binlo. ³⁶ Na' Jeso'osən' bene' mendad len beṇə' ca' cui so'e dižə' che de'en babene', pero mazəchlə gwso'one' gwso'e dižə' chei. ³⁷ Na' lechgualə besyə'əbane beṇə' ca' na' gwse'e ljuežjga'aque': —Chac chone' yoguə'əloj na' yoguə' de'en chone' chone'en binlo. Chone'

par nič chesyə'əyene beṇə' cuež ca' na' par nič chesyə'əne beṇə' mod ca'.

8

Jeso'osən' bguaogüe' tapa mil beṇə'

¹ Na' goquən' besə'əžag beṇə' zan gan' zo Jeso'osən', na' bito bi de čhega'aque' par əsa'ogüe'. Nach Jeso'osən' goxe' disipl čhe' ca' na' gože' lega'aque': ² —Lechguale cheyašə'ada' beṇə' quinga. Bagoc šonə ža nite'e nga len chio'o, na' bitobi de de'e əsa'ogüe'. ³ Šə yosa'aga'aca'ane' sin cui bi əgwnežjua' əsa'ogüe', gosyə'əčholene' tnezən', la' bale' za'aque' zitə'.

⁴ Nach disipl čhe' ca' gwse'ene': —Gan' zocho nga naquən to latjə ga cui nono nla'. ¿Gaxa əželecho de'e əsa'o yoguə' beṇə' zan quingan'?

⁵ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Balə yetxtil čechon' de?

Nach gwse'ene': —Gažən.

⁶ Nach Jeso'osən' bene' mendad yesə'əbe' beṇə' ca' lao yon'. Na' bexe'e yetxtil dao' ca' gažə na' be'e yelə' choxcwlen čhe Diozən'. Nach bzojje'en bnežjue'en disipl čhe' ca' par gwso'e čhe yoguə' beṇə' ca'. ⁷ Na' leczə de to čhopə bel ya'a dao', na' Jeso'osən' be'e yelə' choxcwlen čhe Diozən' por lega'aquəb, nach bene' mendad len disipl čhe' ca' əso'e čhe čhe beṇə' ca'. ⁸ Na' yogue'e gwsa'ogüe' xte ca gwse'eljene'. Nach pedas ca' de'en besyə'əga'aṇnə' bosyo'otobə disipl ca' len, na' gwsa'aquən gažə žomə. ⁹ Na' beṇə' ca' gwsa'o yetxtilən' len bel ya'anə' zjənaquə do tapa mile'. Gwde na' bosa' Jeso'osən' lega'aque'. ¹⁰ Nach le' gwyo'e to

lo'o barcw len disipl che' ca' na' ja'aque' distrit gan' nzi' Dalmanota.

Beṇə' fariseo ca' gosəṇabene' Jeso'osən' gone' to de'e yesə'əle'ine' le'e yoban'

¹¹ Na' besə'əžin baḷə beṇə' fariseo gan' zo Jeso'osən' na' gwzolaŋ gwsa'acyože'ene'. Na' gosə'əṇabene' le' gone' to milagr de'e yesə'əle'ine' le'e yoban' gwsa'aquene' šə cui gaquə gone'ennə'.

¹² Jeso'osən' gwcua'alaže'e na' gože' lega'aque': — Le'e mbanḷe ṇa'a chṇable gona' to de'e le'ile le'e yoban' par nič ṇezele šə Diozən' bsele'e nada'. Pero de'e li chnia', le'e, bitobi bi gona' de'e le'ile le'e yoban'.

¹³ Na' beyož gwna Jeso'osən' ca' beze'e len disipl che' ca' gan' nitə beṇə' ca', na' besyə'əyo'e lo'o barcon' na' besyə'əḷague'e yešḷa'alə nisda'onə'.

De'en chsed chlo'i beṇə' fariseo ca' gwxaquə'əleben ca xna' cuazin'

¹⁴ Na' disipl che' ca' gwsa'acbe'ine' de que gwsa'anḷaže'e əso'oxe'e yetxtil de'en əsa'ogüe'. Toga yetxtilən' de chega'aque' lo'o barcon'. ¹⁵ Nach Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' gože': — Legapə cuidad len xna' cuazi che beṇə' fariseo ca' na' che beṇə' ca' chso'on txen len Erodən'.

¹⁶ Pero disipl che' ca' bito gwse'ejni'ine' bi zejen de'en gože' lega'aque' ca', nach gwse' ḷjuežjga'aque': — Gwne' ca' chedə' gonḷažə'əcho gua'acho yetxtilən'.

¹⁷ Jeso'osən' gocbe'ine' can' gwse'e ḷjuežjga'aque', nach gože' lega'aque': — ¿Bixchen' chonḷe xbab che yetxtilən' de'en gonḷažə'əlen'? ¿Ecabinə' šejni'ile bi zeje de'en gwnia' le'e? ¿əna' bito chonḷe xbab chei?

¿Ebia'aczə ñe'e n̄chol̄ yich̄jla'ažda'olen'? 18 ¿Ebito chle'ile de'en chona'? na' ¿əbito chenele de'en chzejni'ida' le'e? ¿Ebito za'alažə'əle miłagr de'en babena'? 19 Catə'an bguaogua' gueya'a mil beṇə' byo len gueyə'əzə yetxtil dao' ¿baḷə žomə pedas yetxtilən' botoble de'en besyə'əga'an?

Nach gwse'ene': —Šižin̄ žomən'.

20 Na' gozna Jeso'osən': —Catə' bguaogua' tapa mil beṇə' byo len gažə yetxtil ¿baḷə žomə pedas yetxtil ca' botoble de'en besyə'əga'an?

Nach gwse'ene': —Gažə žomən'.

21 Nach gože' lega'aque': —¿Ebia'aczə bitonə' šejni'ile bi zejen de'en gwnia' le'e?

Jeso'osən' beyone' j̄lao to beṇə' l̄chol̄yež de'en nzi' Betsaida

22 Gwde de'e ca' besə'əžine' Betsaidan'. Na' beṇə' Betsaida ca' j̄so'e to beṇə' l̄chol̄ lao Jeso'osən', na' gwsa'atə'əyoine' le' cane'ene' par ničh yele'ine'.

23 Na' Jeso'osən' beṇə'e na' be'enə' na' gwche'ene' fuerlə yežən' na' gwdeb x̄ene'enə' j̄lao be'enə' nach gwdane'ene'. Nach gwṇabene' le' šə bachac le'ine' latə'. 24 Beṇə' l̄chol̄ən' bgüie' na' gože' Jeso'osən': —Chle'ida' beṇə' can' chle'icho yag ca', pero chesə'əde'.

25 Nach Jeso'osən' gwdane' j̄lao be'enə' de'e yoblə, nach be'enə' bgüiayan̄e'e, na' beyaque j̄lao güe'enə' na' bele'ine' bin̄lo. 26 Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito šejo' lao' yežən', na' nic no yo'o can' babena' len le'.

Na' bose'ene' beyej liže'enə'.

Bedən' gwne' che Jeso'osən' de que Diozən' bselē'ene' par gaquəlene' beṇə' ca' bagwleje' par zjənaque' nasyon che'enə'

27 Na' Jeso'osən' len disipl che' ca' gwsa'aque' ja'aque' yež ca' de'en zjəchi' gan' mbane Sesarea de Filipino. Na' lao zja'aque' tnezən' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —¿Bi chesə'əna beṇə', non' naca' nada?

28 Nach gwse'ene': —Baḷe' chesə'əne' de que naco' de'e Juan ben' bchoa beṇə' nis. Na' yebaḷe' chesə'əne' de que naco' profet Liaz ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' yebaḷe' chesə'əne' de que naco' yeto profet beṇə' leczə be' xtižə' Diozən' cana'.

29 Nach gože' lega'aque': —¿Chexa le'e? ¿bi nale non' naca' nada?

Nach Bedən' gože'ene': —Le' naco' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' neto' bagwleje' par naquəto' nasyon che'enə'.

30 Nach Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' de que ni toe' cui əso'e dižə' de que len' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' beṇə' ca' zjənaquə nasyon che'enə'.

Jeso'osən' gwduxjue'ine' disipl che' ca' de que gate'

31 Nach gwzolao Jeso'osən' bsed blo'ine' disipl che' ca'. Na' bzenene' lega'aque' de que de'e zan cheyalə' chi' saquə' le' naque' ben' bselə' Diozən' golje' beṇəch. Na' gwne' de que beṇə' golə beṇə' blao che nasyon Izrael cheton' na' beṇə' gwnabia' che bxož cheto' ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' bito se'ejle'e che'. Nach gože' disipl che' ca' de que beṇə' blao ca' so'ote'ene', pero na' yeyon ža

yebane' ladjo beṇə' guat ca'. ³² Yoguə' de'e ca' gož Jeso'osən' disipl che' ca' clar. Nach Bedən' gwleje' Jeso'osən' latə' dao' ca'alə par gwdile'ene'. ³³ Pero na' Jeso'osən' gwyečhje' na' bgüie' disipl che' ca' na' gwdile' Bedən', gože' gwxiye'enə' de'en chnabia' yichjla'aždao' Bedən': —Gwchi'izə' ca'alə Satanas.

Nach gože' Bedən': —Chono' xbab che de'en chacdo' gaquən güen na' bito chono' xbab naquən' chene'e Diozən' gaquə.

³⁴ Nach Jeso'osən' goze'e disipl che' ca' na' yez-iquə'əchlə beṇə' ca' zjənžaguən' gože': —Notə'ətezle šə chene'ele gonlilažə'əle nada' na' gwzenagle chia', cheyalə' əchojyichjle de'en chene'ele gon cuinle par nič gonle con can' chene'e Diozən', na' bitobi gaquəle che de'en chi' saquə'əle la'anə'əczə šə so'ot beṇə' le'e to le'e yag coroz, con gonlilažə'əle nada' na' gwzenagle chia'. ³⁵ Na' notə'ətezə beṇə' chaquene' gone' par nič cui chi' saque'e o par nič cui no so'ot le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'ətezə beṇə' chsanlažə' cuine' chi' saque'e o so'ot beṇə' le' chedə' chonlilaže'e nada' na' chedə' chejle'e dižə' güen dižə' cobə chia'anə', be'enan' əbane' zejlicane. ³⁶ Bitobi de'e güen gaquə che to beṇə' la'anə'əczə nabi'e doxen yežlyon' šə cuiayi'e zejlicane. ³⁷ La' bitə'ətezə de'e gatə' che' bito gaquəlenən le' par nič cui cuiayi'e zejlicane. ³⁸ Notə'ətezle šə cheto'ile chia' na' che xtiža'anə' lao beṇə' güen de'e mal ca' beṇə' ca' cui chso'elao' Diozən', lecə ca' nada' yeto'ida' chele, nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch. Yeto'ida' chele catə'an yida' de'e yoblə nsa'a yelə' chey che'eni' che Xa' Diozən' na' nchi'a angl chia' ca'.

9

¹ Nach goze'e Jeso'osən' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e de que balle cabinə' gatle catə'an le'ile can' gon Diozən' əgwlo'e yelə' guac xen che'enə' par nabi'e beṇəçhən'.

Jeso'osən' goque' ca to de'e chey che'eni'

² Gwde xop ža gwna Jeso'osən' de'e ca', gwçhe'e Bedən' len Jacobən' len Juannə', con lega'acze' ja'aque' to lao ya'a sibə. Na' lao nite'e lao ya'anə' besə'əle'ine' beža' can' goquə Jeso'osən'. ³ Na' xalane'enə' goctitən na' beyaquən šyiš xilə' juisy. Beyaquən šyiš xilə' juisyəch cle ca che notə'ətezəchlə beṇə' chac çhib lachə' yežlyo nga. ⁴ Na' besə'əle'ine' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' na' leczə besə'əle'ine' de'e Moisezən' chso'elene' Jeso'osən' dižə'. ⁵ Nach gož Bedən' Jeso'osən': —Xantə', güençgua zocho nga na'a. çEgüe'endo' gonto' šonə ranš?, ton par le', na' ton par Moisezən' na' yeton par Liazən'.

⁶ Gože'ene' ca' çhedə' bito bene' xbab che de'en gože' tant besə'əžebe'. ⁷ Nach betj to bejw bcuašə'n lega'aque', na' lo'o bejon' gwse'enene' gwna Diozən': —Benga Xi'ina' ben' chacçhgüeida' çhei. Çhe le'enə' le'e gwzenag.

⁸ Na' choso'ogüiate' ca' catə'əczla con cuich no no besə'əle'ine' sino yetozə Jeso'osən'.

⁹ Na' gwde na' lao chesyə'əyetje' ya'anə', Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' cui no no əso'elene' dižə' che de'en babesə'əle'ine'enə' xte catə'əch so'ot beṇə' ca' Jeso'osən' ben' bselə' Diozən' golje' beṇəçh na' yebane' ladjo beṇə' guat ca'. ¹⁰ De'e na'anə' bito bi dižə' gwso'elene'

yeziquə'əchlə beṇə'. Pero bito gwse'ejni'ine' bi zejen xtižə' Jeso'osən' de'en gwne' yebane' ladjo beṇə' guat ca' na' gosə'əṇabe' lježjga'aque' bi zejennə'. ¹¹ Nach gwse'e Jeso'osən': —Beṇə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lein' choso'osedene' neto' de que zgua'atec profet Liazən' ben' gwzo cana' cheyalə' yide' lao yežlyo nga de'e yoblə antslə ze'e yidə ben' əselə' Diozən' par gaquəlene' ṇasyon chechon'. ¿Bixchen' chesə'əne' ca' ža?

¹² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə can' chesə'əne' de que profet Liazən' ben' gwzo cana' leteque' yide' de'e yoblə par yeyone' yoguə'əloḷ de'en cheyalə' yeyac. Na' leczə ca' nyoj Xtižə' Diozən' nan de que ben' əselə' Diozən' galje' beṇəch na' de'e zan de'e chi' saque'e. Beṇəchən' so'onene' le' ca'aczə to beṇə' cui bi bi zaque'e. ¹³ Pero na' əchnia' le'e de que babidə ben' bedəyen can' ben' Liazən' na' beṇə' Izrael gwlaž checho ca' gwso'onene' le' con ca' gwse'enene' can' nyoj Xtižə' Diozən' gaquə.

Beyon Jeso'osən' to bi'iyə'o yaz de'e xio'

¹⁴ Na' catə' besyə'əžine' gan' besyə'əga'an disipl ca' yelə', besə'əle'ine' beṇə' zan, zjənyečhje' disipl ca'. Na' leczə nitə' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' chsa'acyože' disipl che Jeso'osən'. ¹⁵ Nach catə' besə'əle'i yoguə' beṇə' ca' nžaguən' Jeso'osən' besyə'əbančgüeine'. Nach gwsa'acdoe' jəsə'əšague'ene' na' gwso'olgüiže'ene'. ¹⁶ Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —¿Bi dižə'an cho'elenle beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'?

¹⁷ Nach entr beṇə' ca' zjənžaguən' toe' gože'ene': —Xana', nchi'a xi'ina' nga. Yo'o yaz de'e xio'on

yichjla'ažda'obo'onə' na' chonən par ničh nacho' mod. ¹⁸ Na' gatə'ətezə zobo' catə' chnizən lebo' chchixən lebo' lao yon', na' chla' bžin' cho'abo'onə', na' chaoyejə leybo'on na' chatbo' šlat. Bagotə'əyoida' disipl chio' ca' par ničh yesyə'əbeje' de'e xi'onə' yo'o yaz yichjla'ažda'obo'onə', pero bito gwsa'aque' yesyə'əbeje'en.

¹⁹ Nach gož Jeso'osən' benə' ca' ža'anə': — Le'e nitə'əle nga, ĵbixchexan' cui chejle'ele chia? Bachac sša zoa' napa' yelə' chxenlažə' len le'e. ĵBatxan' šejle'ele chia?

Nach gože' xa bida'onə': —Doa' xi'inə' nga.

²⁰ Na' catə' zjso'ebo' lao Jeso'osən', ble'i de'e xio'onə' Jeso'osən' na' bnizən bida'onə', na' benən par ničh lechguale gwyazbo' šonnə', na' bchix btołən lebo' lao yon', xte bla' bžin' cho'abo'onə'.

²¹ Nach Jeso'osən' gože' xabo'onə': —ĵšna bagoc chacho' ca'?

Nach xabo'onə' gože' Jeso'osən': —Dezd bida'otebo'. ²² Zan las ben de'e xi'onə' par jechazbo' do lao yi' na' bxpən lebo' do lo'o nis par gatbo'. Šə bi de'e guac gono' par gaquəleno' neto', beyašə'əlažə'əšguei neto'.

²³ Jeso'osən' gože'ene': —Šə chejli'o chia', goyona'abo', la' chac chona' bitə'ətezə, con šə chejli'o chia'.

²⁴ Nach xabo'onə' le'e gožte' Jeso'osən': —Chejli'a chio'. Goclenšga nada' par ničh šejle'echa' chio'.

²⁵ Na' catə' Jeso'osən' ble'ine' bachesə'əžag benə' zan, nach gwdile' de'e xio'onə', gože'en: —De'e xio', chono' par ničh bi'i nga nacho' mod na' ncuežbo'.

Chona' mendad yechojo' yichjla'aždao' bi'i nga na' cuatəch yeyo'o yeyazo' de'e yoblə.

²⁶ Nach de'e xio'on bgosya'an lebo' na' benən par nič lechgualə fuert gwyazbo' šonnə' de'e yoblə nach bechojən lebo' na' bocua'anən lebo' ca'aczə to bi'i guat. Na' beṇə' zan gosə'əne' de que gotbo'onə'.

²⁷ Pero na' Jeso'osən' bexe'e na'abo'onə' par bezoža'abo'.

²⁸ Nach Jeso'osən' gwyo'e to lo'o yo'o na' disipl che' ca' gosə'əbigue'e gan' zo toze', na' gwse'ene': —¿Bixchexaczan' cui goquə yebejto' de'e xi'onə' ža?

²⁹ Nach gože' lega'aque': —Par nič gaquə yebejle de'e xio' ca' de'en zjənaquə ca de'en bebeja' yichjla'aždao' bi'i nga, cheyalə' co'o gwchejle cui ye'ej gaole nič gontezə gonle orasyon.

De'e yoblə gwduxjue'e Jeso'osən' de que gate'

³⁰ Na' catə' besa'aque' latjən' besy'ədie' gan' mbane Galilean', pero Jeso'osən' bito gone'ene' yesə'əneze beṇə' gan' zoe'. ³¹ Con disipl che' ca'azə əbsed əblo'ine'. Na' gože' lega'aque' de que le' naque' ben' bselə' Diozən' golje' beṇəch. Na' gaque' lao na' beṇə' na' so'ote'ene', nach yeyon ža yebane' ladjo beṇə' guat ca'. ³² Pero na' disipl ca' bito gwse'ejni'ine' dižə' de'en be' Jeso'osən' na' besə'əžebe' par yesə'əṇabene' le' bi zejen de'e gože' lega'aque'enə'.

Gwsa'acyožə disipl che' ca' noe' naquə blaoch

³³ Jeso'osən' len disipl che' ca' besy'əžine' liž Jeso'osən' de'en zo Capernaunnə', na' lao bazjanite'e liže'enə' gože' lega'aque': —¿Bi porən' chacyožle tnezən'?

³⁴ Nach disipl che' ca' bito bosyo'oži'e xtiže'enə', chedə' gwsa'aque'ne' zto' de'en gwsa'acyože' entr lega'aque' noe' naquə blaoch. ³⁵ Gocbe'i Jeso'osən' xbab chega'aque'enə' na' gwchi'e na' goxe' disipl che' ca' par gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Notə'ətezle šə chene'ele gacle beṇə' blaoch, cheyalə' gonle xbab che cuinle de que bitobi zaquə'əle, na' cheyalə' gaquəlen ljuēžjle ca to mos.

³⁶ Nach goxe' to bidao' na' bzeche'ebo' laoga'aque'enə' nach gwlene'ebo', gože' lega'aque': ³⁷ —Šə chonle güen len bidao' nga o notə'ətezəchlə bidao' laogüe de'en chaquele chia', choncze güen len nada'anə'. Na' catə' chonle güen len nada', liczə choncze güen len Diozən' ben' bselə' nada'.

Ben' cui chon contr chio'o txenczən' chone' len chio'o

³⁸ Nach Juannə' gože'ene': —Maestr, babežagto' to beṇə' cho'e la'onə' par chebeje' de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' beṇə' na' bžonto' gone' ca' chedə' bito chone' txen len chio'o.

³⁹ Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito gwžonle gone' ca', chedə' notə'ətezə beṇə' cho'e la'anə' par gone' to miłagr, bito gaquə bi əne' contr nada'. ⁴⁰ Šə to beṇə' cui chone' contr chio'o, txenczən' chone' len chio'o. ⁴¹ Na' notə'ətezə beṇə' gaquəlen le'e laogüe de'en naole nada' la'anə' tbaszə nis gone' ye'ejle, be'enə' gon ca' de'e liczə gona' ca soe' mbalaz catə' yežine' yoban'.

Bito cheyalə' goncho ca əxopə beṇə' yoblə gone' de'e mal

42 Probchguazə ben' gon par niç əxopə to beṇə' chonlilažə' nada' gone' de'e mal, la'anə'əczə ben' əxopən' cuitec bi zaque'e par len beṇəçhən'. Nca'alə xṇeze žalə' yoso'ocheje' yen ben' chon ca' to yej yišə' na' žjəsə'əzale'ene' lo'o nisdə'onə' par gate' cle ca soe' gone' ca əxopəçh beṇə' so'one' de'e malən'. 43 Šə de'en chonle len na'alənə' chonən par niç əxople gonle de'e malən', güençhlə žalə' əçhog na'alən' cle ca əxople gonle de'e malən'. Nca'alə xṇeze nacle beṇə' na' chog yežinle lao Diozən' na' əbanle zejlicane cle ca cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən' de'en cui chyol. 44 Zejlicanə yesə'əžaglaochgua beṇə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabilən' çhedə' cuat yol yi'inə'. 45 Na' šə de'en chonle len ni'alənə' chonən par niç əxople gonle de'e malən', güençhlə žalə' əçhog ni'alən' cle ca əxople gonle de'e malən'. Nca'alə xṇeze yežinle lao Diozən' nacle beṇə' coj na' əbanle zejlicane cle ca cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən' de'en cui chyol. 46 Zejlicanən' yesə'əžaglaochgua beṇə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabilən' çhedə' cuat yol yi'inə'. 47 Na' šə de'en chle'ile len jelaolen' chonən par niç əxople gonle de'e malən' yejni'alə žalə' cuejlen, çhedə' nca'alə xṇeze nacle beṇə' lçhol yežinle yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e na' əbanle zejlicane, cle ca cuiayi'ilenlen txen lao yi' gabilən'. 48 Zejlicanən' yesə'əžaglaochgua beṇə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabilən' çhedə' cuat yol yi'inə'.

49 Bxoz ca' chso'ose' zedə' lao xpelə' bia ca' choso'ozeye' chso'elaogüe'e Diozən' par niç belə'an chaquən xi'ilažə'. Na' de'en chsi' Diozən' xṇeze chyi' chzaquə'əcho, chone' ca' par niç chaquəçh yiçhjlə'aždao' chio'o chonlilažə'əchone'

xi'ilažə'. ⁵⁰ Nezecho de que zedə' naquən güen na' chonən par ničh cui chbiayi' yid belə'an, pero šə zedə'an bitoch bi zxi' naquən, bitoch bi zaquə'an na' bito gaquə goncho ca yeyaquən zxi' de'e yoblə. Na' par ničh gacle ca zedə' de'en naquə zxi' cheyalə' gacle beṇə' la'aždao' xi'ilažə', na' so cuezle binlo len ljuežjle.

10

Bito yela'acho be'en checho o no'ol checho par solencho beṇə' yoblə

¹ Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' Capernaunnə' na' ja'aque' yež ca' zjəchi' gan' mbane Jodean' na' yež ca' zjəchi' yešla'alə yao Jordannə'. Na' besə'əžag beṇə' zan gan' zoe'enə', na' de'e yoblə bzejni'ine' lega'aque' con can' chzejni'iczene' lega'aque'. ² Nach bałə beṇə' fariseo ca' gosə'əbigue'e gan' zo Jeso'osən' par ničh yesə'əbejene' dižə' de'e yesə'əchine' contr le', na' gosə'əṇabene' le' šə de lsens par beṇə' nšagna' yele'e xo'ole'. ³ Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Naquən' nyoj lei de'en bzoj de'e Moisezən'? ¿Bin' bene' mendad gonle?

⁴ Nach beṇə' fariseo ca' gwse'e Jeso'osən': —De'e Moisezən' be'e latjə əgwcos ben' nšagna'anə' to act ga güe'en dižə' de que besyə'əle'enə', nach cuejyichje' no'ol che'enə'.

⁵ Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e Moisezən' be'e latjə yela'a no'ol chele chedə' nacle beṇə' yichjla'aždao' žod. ⁶ Bablabczle can' nyoj Xtižə' Diozən' nan de que catə'an gwxe yežlyon' Diozən' bene' beṇə'chən' beṇə' byo na' no'olə. ⁷ Na' lecə

nan: “Beṇə' byonə' le'e xaxne'e par əgwšagne'e si'e to no'olə. ⁸Nach beṇə' ca' yoso'ošagna'anə' əsa'aque' tozə.” De'e na'anə' bitoch əsa'aque' chopə beṇə', sino que əsa'aque' tozə beṇə'. ⁹De'e na'anə' notono cheyalə' yola'a lega'aque' la' Dioz nan' banone' lega'aque' tozə beṇə'.

¹⁰ Na' catə' Jeso'osən' len disipl che' ca' besyə'əžine' yo'o gan' gosə'anitə' disipl che' ca' gosə'əṇabene' le' bi zejen de'en gože' beṇə' fariseo ca'. ¹¹ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Notə'ətezə beṇə' chela'a no'ol che'enə' par yeque'e no'olə yoblə tozəczə ca malən' chone' len de'en chon beṇə' chgo'o xtoi. ¹² Na' notə'ətezə no'olə yele'e be'en che'enə' par yeque'e beṇə' yoblə, lecə tozəczə ca malən' chon no'olən' len de'en chon beṇə' chgo'o xtoi.

Jeso'osən' bene' orasyon par bidao' ca'

¹³ Na' ja'ac beṇə' əjso'e bidao' lao Jeso'osən' par niç əxoə ne'enə' yichjga'acbo' na' gone' orasyon chęga'acbo'. Pero disipl che' ca' gosə'ədile' beṇə' ca' zjsoa' bidao' ca'. ¹⁴ Catə' ble'i Jeso'osən' can' chso'on disipl che' ca', bže'e nach gože' lega'aque': —Le'e güe' latjə la'ac bidao' ca' laogua' nga, na' cui əgwžonle. Na' əchnia' le'e, beṇə' ca' choso'ozexjw yichjga'aque' lao Diozən' ca bidao' ca' choso'ozexjw yichjga'acbo' lao xaxna'aga'acbo' lega'acze'enə' chso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque'. ¹⁵ Bidao' ca' bito chso'on cuinga'acbo' xen, na' de'e li chnia' le'e, notə'ətezle šə cui yeyacle ca bidao' par güe'ele latjə ṇabia' Diozən' le'e, bito gaquə yežinle yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e.

16 Nach Jeso'osən' gwlene' bidao' ca' na' gwḡoa ne'enə' yichjga'acbo'onə', na' bene' orasyon par lega'acbo'.

Benə' güego' ben' goquə benə' gwni'a be'elene' Jeso'osən'dižə'

17 Na' ze'e yesa'aque' latjən' to benə' güego' gwsa'adoe' bžine' gan' zo Jeso'osən' na' bzo xibe'en lao Jeso'osən'. Na' gože'ene': —Maestr, le' naco' benə' güen, gwna nada' bi de'en cheyalə' gona' par gatə' yelə' mban zejlicane chia'.

18 Na' par nič gonch be'enə' xbab che de'en gwne', Jeso'osən' gože'ene': —¿Bixchen' nao' de que benə' güen nada'? Dioz nan' naque' le'ezelaogüe benə' güen. 19 Nezdə' bin' na lein': “Cui co'o xtole, na' cui cuejyichjle be'en chele o no'ol chele par solenle benə' yoblə; cui gotle benə'; cui cuanle; bito gacle testigw fals contr sa'aljuežjle; bito xoayagle sa'aljuežj benəchle; legwnežjo yelə' bala'an xaxna'ale.”

20 Nach benə' güegon' gože' Jeso'osən': —Maestr, yoguə'əlo' de'e ca' chzenaga' chei dezd xcuidə'ətia'.

21 Jeso'osən' bgüie' be'enə' na' goquene' che' na' gože'ene': —Tozə de'en ne'e chac falt gono'. Jəyeyetə' yoguə'əlo' de'en de chio', na' mech de'en le'ido' che de'e ca' bnežjon benə' yašə'. Nach da denao nada' la'anə'aczə šə gonclən byen gato' to le'e yag coroz. Na' catə' yežino' yoban' gan' zo Diozən', so' mbalaz.

22 Pero na' benə' güegon' beyož gož Jeso'osən' le' ca', lechguale trist gwzoe' chedə' la' to benə' gwni'achguan' naque', na' beza'achoe' trist.

23 Nach Jeso'osən' bgüie' beṇə' güegon', na' gože' disipl che' ca': —Zdebəchgua naquən par to beṇə' gwni'a güe'e latjə nabia' Diozən' le'.

24 Na' besyə'əbanchgüei disipl che' ca' can' gože' lega'aque' che beṇə' gwni'anə', nach de'e yoblə goze'e Jeso'osən' lega'aque': —Xi'indaogua'a, de'e li šə to beṇə' zoe' lez gaquəlen yelə' gwni'a che'enə' le' zdebəchgua naquən par žjəyezoe' yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e. 25 Zdebəchlə naquən che to beṇə' gwni'anə' güe'e latjə nabia' Diozən' le' cle ca to camey teb to lo'o nag yešə'.

26 Nach disipl che' ca' catə' gwse'enene' xtiže'enə' besyə'əbanchgüeine' na' gwse' lježjga'aque': —Notono gaquə yechoj xni'a de'e malən' šə ca'.

27 Jeso'osən' bosgüie' lega'aque' na' goze'e: —Benəchən' bito gaquə so'one' ca yesyə'əchoje' xni'a de'e malən', pero Diozən' guaquə yebeje' beṇə' xni'a de'e malən'. Diozən' chac chone' bitə'ətezə.

28 Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Xanto', neto' bagwlejyichjto' family cheto' ca' na' len yoguə'əloḷ de'en deito' par chonlilažə'əto' le' na' chzenagto' chio'.

29 Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —De'e li əchnia', šə nole bagwlejyichjle' ližle, beṇə' bišə'əle, beṇə' zanle, xaxna'ale, xo'olle, xi'inle, o yežlyo chele chedə' chzenagle chia' na' chedə' chejle'ele che dižə' güen dižə' cobə chia'anə', 30 Diozən' gone' le'e de'e zaquə'əche lao yežlyo nga clezə ca beṇə' ca' na' de'e ca' gwlejyichjlen'. Na' leczə gon Diozən' par nič əbanle zejlicane. Gone' le'e de'e ca' la'anə'əczə lao yežlyo nga de de'e zan de'e chi' saquə'əle. 31 Beṇə' zan zjənaquə beṇə' blao na'a pero gwžin ža catə' cuich əsa'aque' beṇə' blao. Na' beṇə' zan beṇə'

cui zjənaquə beṇə' blao ṇa'a, pero gwžin ža catə' əsa'aque' beṇə' blao.

De'e yoblə gosyixjue'e Jeso'osən' de que gate'

³² Nach Jeso'osən' na' zan disipl che' ca' ja'aque' Jerosalennə'. Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gwžialaogüe' laoga'aque'ənə', na' besyə'əbanchgüei disipl che' ca' de'en šeje' Jerosalennə' gan' nitə' beṇə' ca' chse'ene so'ot le'. Na' do chesə'əžebze' jəsə'ənaogüe'ene'. Nach partlə gwleḷ Jeso'osən' disipl che' ca' šižin na' gwzolaogüe' be'elene' lega'aque' dižə' che de'e ca' gaquə che'. ³³ Na' gože' lega'aque': —Diozən' bsele'e nada' golja' beṇəch, na' ṇa'a šejcho Jerosalennə' gan' gaca' lao na' beṇə' gwnabia' che bχoz ca' na' lao na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'. Yesə'əchoglaogüe'en chia' de que cheyalə' gata', na' leczə so'one' nada' lao na' beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael. ³⁴ Na' so'one' nada' borl na' soe' nada' golp na' yoso'oža' xene'e cho'alaogua'anə'. Nach so'ote' nada', pero yeyon ža yebana' ladjo beṇə' guat ca'.

Jacobən' na' Juannə' gosə'əṇabe' yesə'əbi'e cuit Jeso'osən' gan' ṇabi'ənə'

³⁵ Nach xi'in Sebedeon' Jacobən' len Juannə' gosə'əbigue'e lao Jeso'osən'. Na' gwse'ene': —Xanto', zedəṇabeto' le' to goclen.

³⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Bi goclennə' chene'ele gona'?

³⁷ Nach gwse'ene': —Chene'eto' gono' par nich cue'eto' cuito'onə' šla'a güejə catə'ən əžin ža ṇabi'o ṇasyon chechonə'.

³⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito chache'ile bi de'en chṇabele nada'. ¿Eguaquə

saquə'əzi'ile can' saquə'əzi'anə'? ǃEgwzoile gaquə chele can' gaquə chia'anə'?

³⁹ Nach bosyo'oži'e xtiže'enə' gwse'ene': — Gwzoi'to'.

Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə chi' saquə'əle can' chi' saca'anə', na' de'e liczə gaquə chele can' gaquə chia'anə'. ⁴⁰ Pero bito naquən par ənia'nada' non' cue' cuitan' catə'an əžin ža nabi'anə'. Xa' Diozən' bagwleje' beṇə' yesə'əbe' cuita'anə'.

⁴¹ Nach disipl ca' yeši, catə' gwse'enene' de'en gwse' Jacobən' na' Juannə' le', besə'əže'e lega'aque'. ⁴² Pero Jeso'osən' goxe' yogue'e par nič gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Nezele nitə' beṇə' gwnabia' na' beṇə' blao che to to nasyon, na' la fuers chesə'anabi'e beṇə' ca' nitə' xni'aga'aque'enə'. ⁴³ Pero caguə can' cheyalə' gonle. Šə no le'e chene'ele gacle beṇə' blao, cheyalə' əgwzexjw yichjle na' gaquəlenle ljuežjle. ⁴⁴ Na' šə no le'e chene'ele gaquəchle blaoch ca beṇə' ljuežjle ca', caguə can' cheyalə' gonle sino que cheyalə' gon cuiṇle ca xmos beṇə' ca' yela'. ⁴⁵ Diozən' bsele'e nada' golja' beṇəch, na' caguə bida' par nič beṇəchən' əsa'aclene' nada', sino que bida' par gaquəlena' beṇəchən', na' par əgwnežjo cuina' chixjua' xtolə' yoguə'əlol beṇəchən' catə'an so'ote' nada'.

Jeso'osən' beyone' to beṇə' lchol le Bartimeo

⁴⁶ Jeso'osən' len disipl che' ca' na' len beṇə' zan ca' jəsə'ənao Jeso'osən' besə'əžine' syoda Jericon'. Na' catə' besa'aque' syodan' to beṇə' lchol le Bartimeo, xi'in to beṇə' le' Timeo, chi'e cho'a nezən' chṇabe' carida. ⁴⁷ Na' catə' bene Bartimeon' de que Jeso'osən' be'enə' naquə beṇə' Nasaretən'

bazon əžine' gan' chi'enə', nach gwzolao gwne' zižjo gwne': —Jeso'os, len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei nada'.

⁴⁸ Beṇə' zan gosə'ədile' beṇə' l̥cholən' par niçh zoe' žizə, pero nachlə gwne' zižjochlə gwne': —Jeso'os, len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei nada'.

⁴⁹ Nach Jeso'osən' gwleze' na' gože' beṇə' ca' zjəsə'ənao le': —Le'e gax be'enə'.

Nach gwsa'axe' beṇə' l̥cholən' par bigue'e lao Jeso'osən', na' gwse'ene': —Bebai, gwzecha chedə' chaxe' le'.

⁵⁰ Nach beṇə' l̥cholən' bzalə' xadoṇ che'enə' na' bxite'e bgüigue'e lao Jeso'osən'. ⁵¹ Jeso'osən' gože'ene': —¿Bin' che'endo' gona' len le'?

Nach beṇə' l̥cholən' gože' Jeso'osən': —Xana', benšga par niçh ye'le'ida'.

⁵² Jeso'osən' gože'ene': —Guaquə yeyejo'. De'en chonlilažo'o nada' baçh goc can' che'endo'onə'.

Na' le'e bele'itei be'enə' na' gwnaogüe' Jeso'osən' lao zja'aque' Jerosalennə'.

11

Gwso'elaogüe'e Jeso'osən' catə' beyo'e Jerosalennə'

¹ Jeso'osən' len disipl che' ca' na' len beṇə' ca' zjəsə'ənao lega'aque' besə'əžine' galə'əzə Jerosalennə'. Na' galə'əzə Jerosalennə' zjəchi' çhopə yež, ton Betfage na' yeton Betania. Zjəchi'in frent to ya'a de'en nzi' Ya'a Olibos. Nach Jeso'osən' gwleje' çhopə disipl che' ca'. ² Na' gože' lega'aque': —Le'e žja'ac yež dao' de'en chi' delant, na' catə' šo'ole lao' yežən', le'ile to borr dao' bia cui noṇə' cuia

da'ab yag. Na' əsežleb na' əche'eleb ngalə. ³ Na' šə no nabe le'e bixchen' chsežleb, na' ye'elene' de que nada' Xanle chyažjda'ab, na' de que lgüegwə žjəyesana'ab.

⁴ Nach beṇə' ca' bselə' Jeso'osən' gwsa'aque' zja'aque' na' lao zja'aque'enə' besə'əle'ine'eb da'ab yag cuit puert che to yo'o de'en zo cho'a nezən'. Nach boso'oseže'eb. ⁵ Na' nitə' balə beṇə' na' gwse'e disipl ca': —¿Bin' chonle? ¿Bixchen' chsežle borr da'onə'?

⁶ Nach disipl ca' gwse'e beṇə' ca' can' gož Jeso'osən' lega'aque' yesə'əne', nach gwso'e latjə boso'oseže'eb. ⁷ Nach gosə'əche'eb lao Jeso'osən', na' boso'oḡoa xadoṇ chega'aquen' cožə'əbən', nach gwžia Jeso'osən' leb. ⁸ Na' lao nez gan' zde'enə' beṇə' zan gwso'elaogü'ene' na' boso'ošiljue' xaga'aque'enə' gan' zde' žie' borrən' na' yebale' gosə'əchogue' xozə' yag de'en ze tcho'a nezən', na' bosə'ənite'en lao nezən'.

⁹ Na' beṇə' zan gosə'əbialao lao Jeso'osən' na' leczə beṇə' zan jəsə'ənao le'. Nach yogue'e gosə'əgü'e'be' lban che' gosə'əne': —Sošgo' mbalaz le' za'o nga, babselə' Xancho Diozən' le'. Goclenšga neto'. ¹⁰ Catec mba gaquə checho de'en baza' ben' nabia' chio'o can' gwnabia' de'e Rei Dabin' cana'. Lenczə le'e nitə'əle gan' zo Diozən' ledoye'ela'oche'.

¹¹ Ca' goquə bežin Jeso'osən' Jerosalennə', na' leczə catə'an gwyo'e yo'odao' əblaonə'. Na' be-yož bgüie' yoguə' de'en chac lo'o yo'odao' əblaonə' besa'aque' len disipl che' ca' šižin na' ja'aque' Betan-ian', chedə' bagol.

Ben Jeso'osən' par ničh bgüiž yag yixgüion'

12 Ža beteyo catə' besa'aque' Betanian' par jəsyə'aque' Jerosalennə' de'e yoblə, gwdon Jeso'osən'. 13 Na' zitə'ələ ble'ine' to yag yixgüio žia xlague'e. Na' gwyeje' jəgüie' šə žian yixgüion', pero bitobi bželene', con zlega xlague'e žia, čhedə' ca orən' bito naquə tyemp čhei. 14 Nach Jeso'osən' gože' yag yixgüion': —Caņeque cuich bi frot cuio'.

Na' gwse'encze disipl čhe' ca' can' gwne'enə'.

Jeso'osən' bebeje' beņə' ca' chso'on ya'a chyo'o yo'odao' əblaə čhe beņə' Izrael ca'

15 Gwde na' besə'əžine' Jerosalennə' na' catə' gwyo'o Jeso'osən' chyo'o yo'odao' əblaonə' gwzo-laogüe' bebeje' yoguə'əloł beņə' ca' chso'on ya'a chyo'onə'. Nach gwlo'onī'ane'e mes čhe beņə' ca' choso'oša' mech, na' leczə ca' bene' len yag siy čhe beņə' ca' əgwso'otə' ngolbexə. 16 Na' Jeso'osən' bito be'e latjə par yesə'ade notə'atezə beņə' chyo'o yo'odao' əblaonə' šə zjənoe' yoa'. 17 Nach bzejni'ine' lega'aque', gože': —Nyojczə Xtižə' Diozən' gan' nan: “Che'enda' yesə'əna beņə' de que liža'an naquən to latjə gan' so'on beņə' orasyon beņə' ža' yoguə' nasyon ca'.” Pero na' le'e babenlen ca to latjə gan' ža' beņə' bguan.

18 Na' beņə' gwnabia' čhe bχoz ca' na' leczə beņə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' gwse'enene' can' be' Jeso'osən' dižə'anə' na' besyə'əyiljlaže'e naclə so'one' par əso'ote'ene'. Besə'əžebe' cuich yoso'ozenag beņə' čhega'aque' čhedə' yoguə'əte beņə' bosə'ozenague' xtiže'enə' na' besyə'əbanene' ca güennə' bzejni'ine' lega'aque'. 19 Na' catə' bazon gal Jeso'osən' len disipl čhe' ca' besa'aque' syodan' na' jəsyə'əga'əne' Betanian'.

Bgüiž yag yixgüion'

²⁰ Zil beteyo besa'aque' Betanian' par jəya'aque' Jerosalennə' besyə'ədie' gan' zo yag yixgüion' de'en əgwɲablažə' Jeso'osən' əbiž. Na' besə'əle'i disipl che' ca' babgüiž do loi. ²¹ Nach Bedən' jsa'alaže'e can' goquən' na' gože' Jeso'osən': —Xana', bgüiašč yag yixgüion' de'en əgwɲablažo'o əbiž neje babgüižən.

²² Jeso'osən' gože'ene': —Le'e gonlilažə' Diozən' na' gaquə can' əɲabelene'. ²³ De'e li əchnia' le'e, šə do yichj do lažə'əle chonlilažə'əle Diozən' guaquə ye'ele ya'a nga: “Boša' xišna'onə' na' jəyezo' lo'o nisdə'onə'”, na' gaquə can' chonle mendadən' de'en chejle'ele sin cui chac chop lažə'əle.

²⁴ De'e na'anə' chnia' le'e de que bitə'ətezə de'en chɲabele Diozən' catə'ən chonle orasyonnə', šə chejle'ele de que gone' can' chɲabelene'enə' na' guaquəczən'. ²⁵ Na' catə' solao gonle orasyonnə', šə yosa'alažə'əle bi de'en baben to beɲə' contr le'e, leyezi'ixen che', par nich leczə Xacho Diozən' ben' zo yoban' yezi'ixene' xtolə'əlen'. ²⁶ Pero šə le'e bito chezi'ixenle che sa'aljuežj beɲəchlen' leczə ca' Xacho Diozən' ben' zo yoban' bito yezi'ixene' xtolə'əlenə'.

Yelə' gwnabia' che Jeso'osən'

²⁷ Na' besyə'əžine' Jerosalennə' de'e yoblə. Na' catə' balažə' Jeso'osən' chyo'o yo'odao' əblaonə', ben' naquəch bɲoz əblaoch na' beɲə' ca' choso'osed choso'olo'i lein', na' len beɲə' golə blao che neto' beɲə' Izrael gosə'əbigue'e lao Jeso'osən'.

²⁸ Na' gwse'ene': —¿Nac goquən' gwxi'o yelə' gwnabi'anə', na' non' beɲ le' yelə' gwnabia'anə' par gono' de'e ca' chono'?

29 Jeso'osən' boži'e xtižə'əga'aque'enə' gože': —
 Leczə de to de'e nabda' le'e. Šə gwnale nada' de'en
 nabda' le'e nach ənia' le'e non' beṇ nada' yelə' gwn-
 abia' par gona' de'e ca' chona'. 30 Lənašc nada':
 ħnon' bselə' de'e Juannə' bide' bchoe' beṇə' nis?
 ħDioz nan' bsele'ene' o šə beṇə' yoblən'?

31 Nach boso'oxi'e entr lega'aque' gosə'əne': —Šə
 ye'echone' de que Dioz nan' bsele'e de'e Juannə'
 par bchoe' beṇə' nis, na' ye'e chio'o: “ħBixħexan'
 bito gwyejle'ele che'?” 32 Na' nic gac ye'echone' de
 que beṇə' yoblən' əbselə' de'e Juannə'.

Gosə'əne' ca' chedə' besə'əžebe' bi so'on beṇə'
 ca' zjənžaguən', la' yogue'e gwse'ejle'e de que de'e
 liczə Diozən' bsele'e de'e Juannə' par be'e xtiže'enə'.
 33 De'e na'anə' gwse'e Jeso'osən': —Bito ņezetə' non'
 bselə' de'e Juannə'.

Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Leczə ca' nada'
 bito ənia' non' beṇ nada' yelə' gwnabia'anə' par
 gona' de'e ca' chona'.

12

Jempl che mos mal ca'

1 Nach Jeso'osən' gwzolao be'e jempl nga
 bzejni'ine' lega'aque' de que notə'ətezə beṇə' šə
 chso'onczə yichjlaoga'aque' cui choso'ozenague'
 che' yesə'əbi'ayi'e. Na' gwne': —To beṇə' goze'
 zan yag obasən' yežlyo che'enə'. Na' gwlo'e
 le'ej doxenən. Na' na'atezə bene' to tanc gan'
 boso'osi'e obasən' par bchoj xisein'. Na' leczə
 bene' to campnary gan' yesə'əcua'a beṇə' əsa'ape'
 güertən'. Nach bene' güertən' lao na' beṇə' par
 bosə'əgüia boso'oye'en, na' gwde na' gwze'e

gwyeje' zitə'. ² Catə' bžin tyemp par yosyo'otobe' cwsešan', bsele'e to mos che' par žjəyexi'e to tlacw cwsešan' de'en cheyalə' yezi'e. ³ Pero na' beṇə' ca' chsa'apə yag obas che'enə' boso'oṇize' mosən', na' gosə'əyine'ene' nach bosyo'ose'ene' sin cui bi bi bosyo'onežjue'ene'. ⁴ Nach xan yag obasən' bsele'e yeto mosən', na' beṇə' ca' boso'ošiže'ene' yej, na' gwso'one' güe' yichje'enə' na' boso'ožia boso'onite'ene'. ⁵ Nach bosselə' xan yag obasən' yeto mosən', na' beṇə' ca' chsa'apə yag obasən' gwso'ote' le'. Na' gwdechlä xan yag obasən' bossele'e mos zanch na' beṇə' ca' chsa'apə yag obasən' gosə'əyine' bale' na' yebale' gwso'ote'.

⁶ Na' zo xi'in tlišə' xan yag obasən', na' chacchgüeine' che'. Nach le'ezelaogüe bsele'e le'. Lo'o yichjla'aždaogüe'enə' goquene': "Gwsa'apəlje' xi'inan' respet yosyo'onežjue'ebo' cwsešan'." ⁷ Pero na' beṇə' ca' chsa'apə güertən' catə' besə'əle'ine' xi'ine'enə' nach gwse' ljuežjga'aque': "Bengan' xi'in xan yag obasən', na' le'enə' yega'an len bienṇə'. Leda gotchone' par nič yega'anlencho bien che xe'enə'." ⁸ Nach boso'oṇize'ene', gwso'ote'ene', na' besyə'abeje' cuerp che'enə' fuerlə güertən'.

⁹ Beyož be' Jeso'osən' jempl nga, gože' beṇə' ca' ža'anə': —¿Nac chactgüeile gon xan güertən' len beṇə' ca'? Žjəyənĭtlaogüe' lega'aque', na' yegüe'e yaguən' lao na' beṇə' yoblə.

¹⁰ ¿Ecabiṇə' šejni'ile bi zejen de'en nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan:

Yej de'en cui gwso'olažə' mues güen yo'o ca', lenṇə' banaquən yej squin.

11 Xancho Diozən' babzoe' yejən' gan' cheyalə' son na' de'e zaquə' yebanecho can' bene'enə'.

12 Nach beṇə' fariseo ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' len beṇə' golə blaō ca' gwse'enene' yesə'əzene' Jeso'osən' chedə' gwse'ejni'ine' de que Jeso'osən' be'e jempl nga contr lega'aque' por ni che de'en cui chse'ejle'e che'. Pero bito bi gwso'one' chedə' besə'əžebe' bi so'on beṇə' ca' ža'anə'. De'e na'anə' con besa'aque' gan' zo Jeso'osən'.

Gosə'anabene' Jeso'osən' šə yesə'əyixjue' impuest che gobiernən'

13 Na' gwde de'e ca' bososele'e balə beṇə' fariseo ca' len yebalə beṇə' ca' chso'on txen len Erodən' lao Jeso'osən' par yesə'əbe'enaogüe' əchoj dižə' cho'enə' de'en yesə'əchine' par əsa'ogüe' xya contr le' lao beṇə' gwnabia' che gobiernən'.

14 Nach catə' besə'əžin beṇə' can' lao Jeso'osən' na' gwse'ene': —Maestr, nezeto' de que cho'o dižə' li na' bito chžebo' bin' yesə'əna beṇə' yoblə, chedə' bito chono' cuent che beṇə' šə naque' blaō o šə bito naque'. Nezeto' can' chsed chlo'ido' beṇə' de'en chene'e Diozən' goncho naquən dižə' li. De'e na'anə' zedenabeto' le' par əṇao' neto' naquən' cheyalə' gonto'. ¿Enaquən güen chixjwto' impuest che gobiern roman' o šə bito cheyalə' chixjwto'on?

15 Jeso'osən' le'e goche'iteine' caguə do lažə'əga'aque'enə'. Con chse'enene' ye'e lega'aque' to de'e yesə'əchine' contr le'. Nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chene'ele cuejle nada' dižə' de'e əgwchinle contr nada'? Le'e gwlo'i nada' to xmechlen'.

16 Nach boso'olo'ine' le' ton na' catə' ble'i Jeso'osən' len gože' lega'aque': —¿No diboj cheinə' da' laogüennə', na' no lein' nyoj laogüennə'?

Nach gwse'ene': —Che Rei Sesar na'anə'.

17 Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e əgwnežjo Sesarən' de'en naquə che' ža, na' le'e gwnežjo Diozən' de'en cheyalə' əgwnežjwlene'.

Nach beṇə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' Jeso'osən' besyə'əbanene' can' gože' lega'aque'.

Gosə'əṇabe' naquən' yesyə'əban beṇə' guat ca'

18 Na' leczə besə'əžin balə beṇə' sadoseo ca' lao Jeso'osən'. Na' beṇə' sadoseo ca' choso'osed choso'olo'ine' de que bito yesyə'əban beṇə' guat ca'. Nach gosə'əṇabene' Jeso'osən' gwse'ene': 19 — Maestr, de'e Moisezən' bzoje' de que šə to beṇə' byo beṇə' nšagna' gate' na' yega'aṇ no'ol che'enə' sin cui no xi'ine' gwzo, beṇə' bišə' be'enə' bagotən' cheyalə' yeque'e no'olənə' par nič nitə' xi'in dia che de'e beṇə' biše'enə'. 20 Na' goquən' gwnitə' gažə bišə'əga'aque', na' beṇə' nechən' bšagne'e na' catə' gote' notono xi'ine' gwzo. 21 Na' beṇə' biše'e əgwchopen' beque'e no'olən', na' leczə got beṇə' əgwchopen' na' notono xi'ine' gwzo. Nach le'egatezə ca' goquə len beṇə' biše'e əgwyonen'. 22 Nach leczə ca' goquə len bišə'əga'aque' ca' yelə' xte besyə'əyatega'aque' besyə'əque'e no'olən' na' besyə'əyatega'aque' gwsa'at na' notoczə no xi'inga'aque' gwnitə'. Na' gwde gwsa'at beṇə' ca' leczə got no'olən'. 23 Na' catə' yesyə'əban beṇə' guat ca', ¿noe' entr beṇə' ca' gažə gaquə be'en che no'olən'? La' yogue'en bosyo'ošagna'alene' le'.

24 Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito chonle xbab šao', la' bito nezele naquən' nyoj Xtižə' Diozən', na' nic nezele naquən' naquə yelə' guac che Diozən'.
 25 Catə'ən yesyə'əban beṇə' guat ca' bito gacbia' šə zoso'ošagne'e o šə cui. Na' cana' caguə no yosyo'ošagna'ach. Lebze əsa'aque' len angl che Diozən' beṇə' ca' nitə' yoban'.
 26 Na' ca naquən' chaquele bito yesyə'əban beṇə' guat ca', ɹəbito za'alažə'əle can' nyoj Xtižə' Diozən' de'en bzoj de'e Moizezən' can' gož Diozən' le'. Moizezən' ble'ine' to yi' bel de'e chdoljən to lo'o xis yešə'. Na' gož Diozən' de'e Moizezən': “Nada' naca' Dioz che de'e ɣaxta'ole Abraannə', na' Dioz che de'e ɣaxta'ole İsaaquən', na' Dioz che de'e ɣaxta'ole Jacobən'.”
 27 Na' nezecho beṇə' ca' nite'e len Diozən' chedə' Diozən' bito naque' Dioz che beṇə' guat, sino naque' Dioz che beṇə' ca' zjəmban. De'e na'anə' lechgualə clelən' chejni'ile na' chsed chlo'ile Xtižə' Diozən' clelə.

De'en naquə de'e blaoch de'en non Diozən' mendad goncho

28 Nach bžin to beṇə' chsed chlo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' lao Jeso'osən', chedə' benene' rson can' gwsa'acyožə beṇə' ca' Jeso'osən' na' gwnezene' de que binlo boži' Jeso'osən' xtižə'əga'aque'enə'. Nach gože' Jeso'osən': —Maestr, lao lei che Diozən' ɹnon' de'en none' mendad goncho naquən de'e blaoch?

29 Jeso'osən' gože'ene': —De'en naquə de'e žialaoch lao de'e ca' none' mendad goncho nan: “Le'e gwzenag le'e beṇə' Izrael. Tozə ɣancho Diozən' zaque'e par güe'ela'ocho. 30 De'e na'anə' cheyalə' gaquecho che ɣancho Diozən' do yichj do

lažə'əcho, do fuers balor checho", lennə' naquən de'e žialaoch. ³¹ Na' de'e əgwchopen' lebze nan len de'e nechən': "Cheyalə' gaquecho che sa'aljuežjcho catg chaquecho che cuincho." Bito bi de de'en non Diozən' mendad goncho de'en naquəch de'e žialaoch ca de'e ca' chopə.

³² Nach be'enə' chsed chlo'i lein' gože' Jeso'osən': —De'e güen can' nao' maestr. Naquən de'e li can' nao'onə' de que tozə Diozən' zo be'enə' zaquə' par güe'ela'ocho. ³³ Na' cheyalə' gaquecho che Diozən' do yichj do lažə'əcho do fuers balor checho. Na' lecə cheyalə' gaquecho che sa'aljuežj beṇachcho catg chaquecho che cuincho. Na' de'e li zaquə'əchən goncho can' na de'e ca' non Diozən' mendad goncho cle ca gotcho bia yixə' na' gwzeychob par güe'ela'ochone'. Zaquə'əchən cle ca' bitə'ətezəchlə de'e chnežjwcho Diozən' cho'ela'ochone'.

³⁴ Jeso'osən' gocbe'ine' boži'i be'enə' xtiže'en len dižə' sin', nach gož Jeso'osən' le': —Bazon go'o latjə ṇabia' Diozən' le'.

Na' dezd ža na' bitoch no besyə'əyaxje bi de'e yesə'əṇabene' Jeso'osən'.

Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'

³⁵ Na' lao ne'e chsed chlo'i Jeso'osən' beṇə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə', gože' lega'aque': —¿Bixchen' chesə'əna beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' de que Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'?

³⁶ Cuin de'e Dabin' bzoje' can' blo'i Spirit che Diozən' le' gan' nan:

Xancho Diozən' gože' Xana'an:

“Gwche'edo' cuita' nga ṇabi'acho txen,

na' gona' par ničh nitə' de'e ca' chso'on contr le' na' beṇə' contr čhio' ca' xni'onə'.”

³⁷ Na' de'en gwna de'e Dabin' de que Cristən' naque' Xane', ĵəcabi zejen de que Cristən' naque' mazəchlə ca xi'in dia čhe' na'azən' ža?

Nach beṇə' zan ca' besyə'əbeine' bosozəne' čhe'.

Xtolə' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'

³⁸ Na' Jeso'osən' lao bzejni'ine' beṇə' ca' gože' lega'aque': —Le'e gon xbab ničh cui gonle can' chso'on beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən'. Lega'aque' chesyə'əbeine' chəsə'əlaže'e zjənyaze' lachə' tonə na' chesyə'əbeine' catə' beṇə' chəsə'əguape' lega'aque' diox na' chəsə'ənope'e na'aga'aque'ene' do lao lquey. ³⁹ Lega'aque' chse'enene' yesə'əbi'e gan' chəsə'əbe' beṇə' blao catə' čhja'aque' yo'odao' na' catə' chac lni. ⁴⁰ Na' choso'oxoayague' no'olə gozeb ca' par ničh no'ol ca' chəsə'ənežjue' lega'aque' ližga'aque'en len bichlə de'en de čhega'aque'. Na' catə' chso'one' orasyonṇə' chso'echgüe' dižə' par ničh chəsə'əxoayague' beṇə'. Mazəchlə castigw čhega'aque' əgwnežjo Diozən' clezə ca čhe beṇə' yeziquə'əchlə čhedə' chso'one' de'e mal ca' zjənac ca' len zjəneze' can' na lein'.

To no'olə gozebə be'e Diozən' xmeche'enə'

⁴¹ Na' goquən' to žlas catə' čhi' Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblaonə' gan' nitə' caj ca' gan' chgo'o xmech neto' beṇə' Izrael par yo'odao' əblaonə'. Na' ble'ine' beṇə' ca' catə' gosə'əgüe'e xmechga'aque'enə' lo'inə', na' leczə ble'ine' beṇə' gwni'a ca' de'e scha'o mechən' gosə'əgüe'e. ⁴² Na'

lao chgüie' beṇə' ca', bžin to no'olə gozebə no'olə yašə' na' gwlo'e čhopə sentab dao' čhe'enə' lo'o cajən'. ⁴³ Nach Jeso'osən' goxe' disipl čhe' ca' na' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, no'olə gozebən' naque' beṇə' yašə', pero bagwlo'e de'e zaquə'əch lao Diozən' ca' yoguə' beṇə' ca' yelə'. ⁴⁴ Lega'aque' gosə'əgo'o xmechga'aque' de'e checho'onən' lao yelə' gwni'a čhega'aque'enə', pero no'olə nga lao yelə' yašə' yelə' zi' čhe'enə' bagwlo'e yoguə' ca' ga' de'e dao' de' čhe'.

13

Jeso'osən' gwne' de que gwžin ža yosyo'očinje' yo'odao' əblaonə'

¹ Na' catə' beza' Jeso'osən' yo'odao' əblaonə', to disipl čhe'enə' gože'ene': —Xanto', bgüiašč catg xoche zjənone' yo'odao' əblao nga, na' catg xoche yej quinga zjənonene'en.

² Nach gož Jeso'osən' be'enə': —Chgüiale catec xoche naquə' yoguə' de'e ca'. Pero ca' naquə' de'en chle'ile nga ṇa'a, gwžin ža yosyo'očinj beṇə' doxenən' na' notoch no' le'i lega'aqueṇ.

De'en gaquə' catə'ən' bazon baozə šo'o fin čhe yežlyon'

³ Na' ja'aque' ya'a Olibosən' de'en zo yešlā'alə bdiṇjən' ze frent yo'odao' əblaonə'. Na' catə' besə'əžine' lao ya'anə' gwche' Jeso'osən'. Nach Bedən', Jacobən', Juannə' len Ndresən' gosə'əbigue'e lao Jeso'osən' na' bgašə'əzə gwse'ene': ⁴ —Chene'eto' ənezeto' do batə'əquən' gaquə' de'e nga nao' nga. Na' žnac gaquə' gacbe'ito' catə' bazon baozə gaquə' can' na'onə'?

⁵ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gapə cuidad par niç notono əxoayag le'e. ⁶ Gwžin ža catə' zan beṇə' goxoayag ša' lao yežlyo nga yesə'əne' de que zjənaque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' le'e. Na' beṇə' zan yesə'əxoayague'.

⁷ Pero na' le'e bito žeble catə' yenele dižə' de que chac gwdilə, o de que gwaquə gwdilə, čhedə' can' cheyalə' gaquə. Na' la'aṇə'əczə šə bachac ca' bitoṇə' əžin ža par šo'o fin čhe yežlyon'. ⁸ Ze'e əžin žan' yesyə'ədilə yež contr yež, na' ṇasyon contr ṇasyon. Na' leczə zan yež de'e zjəchi' doxenlə yežlyon' xo'ochgua, na' gaquə bgüin na' gaquə bichlə de'en yesə'əzaquə'əzi'e. Na' te gaquə de'e quinga ṇe'e za'acquəchczə de'en yesə'əžagləo beṇə' ža' yežlyon'.

⁹ Na' ca naquə le'e ža, cheyalə' ənezele de que beṇə' contr čhelen' so'one' le'e lao na' beṇə' gwnabia' ca', na' yesə'əyine' le'e lo'o yo'odao' čhega'aque' ca'. Yesə'əče'exaxje' le'e do lao gob-erṇador ca' na' do lao rei par əsa'ogüe' xya contr le'e de'en chonlilažə'əle nada'. Can' gaquə güe'ele xtižə'anə' lao beṇə' gwnabia' ca'. ¹⁰ Na' leczə ze'e əžin žan' šo'o fin čhe yežlyon', žja'ac beṇə' doxen lao yežlyon' yesə'əyixjui'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in čhia' len beṇə' ca' ža' yoguə' ṇasyon. ¹¹ Na' catə' no yesə'əče'exaxj le'e lao beṇə' gwnabia' ca' bito cue' yičhjle nac yoži'ile xtižə'əga'aque'enə'. Lao or na' Spirit čhe Diozən' əgwzejni'in le'e bin' ye'ega'aclene'. De'e na'anə' le'e ye'ega'aclene' con can' əgwzejni'i Spiritən' le'e, čhedə' caguə le'enə' güe'ele xtižə'anə' sino que Spirit na'anə' güe'en len. ¹²⁻¹³ Yoguə' beṇə' cui zjənombia' Diozən' yesə'əgue'ine' le'e čhedə' chonlilažə'əle nada'. Na' xte no bišə'əle na' no xale so'one' le'e lao na' beṇə'

par nič so'ote' le'e na' leczə xte no xi'ine so'one' le'e lao na' beṇə' ca' so'ot le'e. Pero šə sotezə sole gonlilažə'əle nada' xte catə'əchən' əžin ža gatle, nachən' žjəyezole len Diozən'.

¹⁴ Bablabczle can' bzoj de'e profet Danielən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' de'en bzoje' nan de que beṇə' mal ca' so'one' de'en naquə de'e zban juisy de'en chgue'i Diozən' lo'o yo'oda' əblao che chio'o beṇə' Izrael na' yo'oda'onə' bitoch gonən žin. Na' catə' le'ile gaquə de'e quinga, cana' le'e nitə'əle Jodean' cheyalə' əgwxonjle na' žja'acle do ya'ada'ote. (Le'e chlable de'e nga le'e šejni'in.) ¹⁵ Na' šə zo to beṇə' chone' dezcanz lao sotea che liže'enə' catə' gaquə de'e ca' bagwnia' gaquə, bito galə' yotobe' šinlaze' ca' ža' liže'enə', con cuejyichje'en.

¹⁶ Leczə ca' beṇə' zda do yoba bito galə' yebi'e par žjəyexi'e xadoṇ che'enə' liže'enə'. ¹⁷ Na' ca tyempən', lechgualə zdebə gaquən len no'ol ca' zjənoa' bdao', na' no'ol ca' chesə'əguažə' bidao'.

¹⁸ Le'e gon orasyon par nič cui cheyalə' əgwxonjle tyemp catə' chi' de'e zag. ¹⁹ Catə' gaquə de'e ca' lechgualə chi' saquə' beṇə' Izrael ca' ža'anə'. Na' dezd catə'an gwxe yežlyon' xte ža neža bito ənacho bagwdi' bagwxaquə' beṇə' can' chi' saquə' beṇə' Izrael ca', na' bito əžinlaže'e gaquə ca' len beṇachən' de'e yoblə. ²⁰ Žalə' nžia Diozən' bia' yesə'əžaglaogüe' sša ni yeto beṇə' cuich zjəmban catə'an yeyož yesə'əžaglaogüe'enə' žalə' ca'. Pero por ni che de'en chaque Diozən' che beṇə' ca' chso'onlilažə' le', beṇə' ca' bagwleje' par zjənaque' xi'ine', de'e na'anə' cui güe'e latjə yesə'əžaglaogüe' sša.

²¹ Na' ža, šə no əye'e le'e: “Bgüiašč nga zo Cristən' ben' əbselə' Diozən' par gaquəlene' chio'o”, o šə

ye'e le'e: "Na'alā zoe", bito šejle'ele che'. ²² Zan beṇə' goxoayag ša' lao yežlyo nga əse'e le'e de que zjənaque' Cristən' o de que chso'e xtižə' Diozən'. Na' so'one' miḷagr na' so'one' de'e naquə yelə' goban, par niçh yesə'əxoayague' beṇə' ca' bagwlej Diozən' par əsa'aque' xi'ine' pero bito gaquə yesə'əxoayague' lega'aque'. ²³ Baṇezele can' gaquə, la' bagwdixjue'ida' le'e che de'e ca' ze'e gaquə. De'e na'anə' le'e so probnid par niçh cui xoayagle.

Can' gaquə catə' yidə Jesocristən' de'e yoblə

²⁴ Pero na' lao ža ca' cate yeyož chi' saquə' beṇəchən', bgüižən' bitoch əgwse'eni'in na' leczə ca' bio'onə'. ²⁵ Na' beljw ca' zjəžia le'e yoban' yesə'əxopən, çhedə' Diozən' əgws'i'inse' yoguə' de'e ca'. ²⁶ Na' cana'ach beṇə' ca' ža' yežlyon' yesə'əle'ine' nada' yida' de'e yoblə to lo'o bejw, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch. Yida' nsa'a yelə' guac xen chia'anə' na' yelə' chey che'eni' chia'anə'. ²⁷ Na' əselə'a angl chia' ca' doxenlə yežlyon' par yosyo'otobe' beṇə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' xi'ine' gatə'ətezə zjənasə'ase'.

²⁸ Nezele can' chac do nga len yag yixgüion'. Catə' bachezolao chebia xlague'e, chache'ile de que baçh zon yela' yejon'. ²⁹ Na' leczə can' catə'n le'ile gaquə de'e mal ca' bagwnia' gaquə, cana'ach ənezele de que bazon əžin ža šo'o fin che yežlyon'. ³⁰ De'e li əchnia' le'e, bitonə' gat le'e nitə'əle tyemp nga ṇa'a catə' solao gaquə yoguə'əlo' de'e ca'. ³¹ Ca naquə de'e ca' chle'icho le'e yoban' na' yežlyon' yesə'əde çhei, pero ca naquə xtižə'anə' caguə de'e te cui gaquə can' nanṇə'.

³² Pero na' ca naquə bi ža bi orən' šo'o fin che yežlyon' notono no ņeze, ni que zjəŋeze angl ca' nitə' yoban', na' ni que ņezda' nada' naca' Xi'in Diozən'. Tozə Xa' Dioz nan' ņeze.

³³ De'e na'anə' le'e so probnid, le'e gac ca beŋə' nchoj bišgal chei na' le'e gon orasyonŋə' chedə' bito ņezele batən' yida' de'e yoblə. ³⁴ Na' de'en cuezle batən' yida' de'e yoblə gwxaquə'əleben can' chac che to beŋə' chej zitə'. Antslə ze'e se'e liže'enə', che'e xmose' ca' bi de'en so'on to toe' na' leczə ca' che'e ben' chapə puertən' gape'en do tyempte par nič ca' chapəcze'en catə'an yežine'. ³⁵ Ca'aczən' naquən len le'e, le'e so probnid chedə' bito ņezele batən' yida' de'e yoblə, nadan' gwxaquə'əlebeda' ca xan yo'onə'. Bito ņezele šə yida' do bagoł o šə do chel o do šbal xen o šə do che'eni'. ³⁶ Le'e so ca beŋə' nchoj bišgal chei, nič sole probnid na' cui senyala' le'e catə'an yida' de'e yoblə. ³⁷ Na' de'e ca' bagwnia' le'e taple leczə əchnia'an par yoguə' beŋə' chso'onlilažə' nada'. Leso probnid par catə'an yida' de'e yoblə.

14

Boso'oxi'e can' so'one' yesə'əzene' Jeso'osən'

¹ Na' goquən' ne'e chac falt yečhopə ža par galə' lni pascw che neto' beŋə' Izrael Jerosalennə' catə'an chaoto' yetxtil de'en cui bi xne'i nchixə. Na' beŋə' ca' chəsə'anabia' bχoz ca' na' len beŋə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' besyə'əyilje' naclə so'one' par yesə'əzene' Jeso'osən' bgašə'əzə na' so'ote'ene'. ² Na' gosə'əne': —Bito gotchone' lao lninə' par nič cui yesə'ədopə beŋə' ca' banitə' lao' syodan' na' yesə'ədiləlene' chio'o.

To no'olə bcuase' set zix̄ yich̄j Jeso'osən'

³ Na' goquən' zo Jeso'osən' Betanian' liž to beṇə' le Simon be'enə' güe'i yižgüe' de'en nzi' lepr. Na' lao chi' Jeso'osən' cho'a mesən' chaogüe', bžin to no'olə nox̄e'e to lmet de yej fin de'e yožə to clas set de'e nzi' nardo. Na' setən' lechgualē zix̄ ch̄la'an na' lechgualē le'eyə' zaquə'ən. Na' no'olən' gwle'e lmetən' gan' yožə setən' na' bcuase'en yich̄j Jeso'osən'. ⁴ Nach balə beṇə' ca' nitə' len Jeso'osən' liž Simonṇə' besə'əž'e na' gwse' ljuežjga'aque': —¿Bix̄chen' con benditjeine' setən' nox̄e'enə'? ⁵ Güenchlə žalə bete'en la' mazlə tmil gueyə' gueyoa le'ine' ch̄ei žalə' ca', na' mech de'en le'ine' ch̄ei əgwnežjue'en beṇə' yašə' par gaquəlene' lega'aque'.

Na' gosə'ədile' no'olən'.

⁶ Nach Jeso'osən' gože': —Ljoye'enə'. ¿Bix̄chen' chdillene'? Güenchguan' babene' len nada'. ⁷ Ca naquə beṇə' yašə' ca' syempr nitə'əcze' len le'e, na' guaquə gaquəlenga'aclene' batə'ətezə chene'ele. Pero ca naca' nada' yešložgan' soa' len le'e. ⁸ De'en bcuasə' no'olən' setən' yich̄ja'anə' na' bežonən lao cuerp ch̄ia'anə' bene' de'en non gone' len nada' žan' yoso'ocuaše'e nada', can' chonle chyeble set zix̄ən' cuerp ch̄e beṇə' guatən'. ⁹ De'e li əchnia' le'e gatə'ətezə chix̄jue'ile dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in ch̄ia'anə' leczə chix̄jue'ile can' ben no'olə nga len nada'. Na' šanch beṇə' əso'e dižə' ca güenṇə' bene'.

Jod Iscariotən' bene' Jeso'osən' lao na' beṇə' contr ca'

10 Gwde de'e ca' Jod Iscariotən' ben' goquə txen len disipl ca' šīžīn, gwyeje' lao beṇə' ca' chəsə'ənabia' b̄xoz che neto' beṇə' Izrael par gože' lega'aque' de que əgwɔdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'. 11 Na' beṇə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' Jodən' lechguale besyə'əbeine'. Na' gwso'one' lyebe yosə'ənežjue'ene' mech. Nach Jodən' gwzolao gwche'enaogüe' batə'əquən' so latjə gone' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'.

Lao gwsa'ogüe' xše' Jeso'osən' blo'ine' lega'aque' can' so'one' par žjesyə'əzalaže'e bi zejen ca de'en gate'

12 Na' ža nech che l̄ni pascon' catə'ən chsa'ogüe' yetxtil de'en cui bi xne'i nchixə na' lecčə chso'ote' xilə' dao' par chjəsyə'əzalaže'e can' bebej Diozən' de'e xaxta'oga'aque'enə' Egipton'. Na' ža na'anə' gwse' disipl che Jeso'osən' le': —¿Gan' che'endo' žje'eni'ato' de'en gaocho xše' l̄ni pascon'?

13 Nach gwleje' chopə disipl che' ca' na' bsele'e lega'aque' lao' syodan' gože': —Le'e žja'ac lao' syodan' na' na' yežagle to beṇə' byo beṇə' noa' che'e nisən' ya'ayene'. Na' le'e žjənaotelene'.

14 Na' šo'ole len be'enə' na' ye'ele xan yo'onə': “Maestrən' ne' gonšgo' to quart gan' güe'eni'ato' de'en gaolento'one' xše' l̄ni pascon', neto' disipl che'.” 15 Nach əgwlo'ine' le'e to quart xen de'e zo žcuia la'alə, na' lo'o quartən' zo to mes, na' nitə' ga cue'ele na' bichlə de'e chyažjele. Lo'o quart na'anə' əgws'i'ini'ale de'en gaocho lao l̄ni pascon'.

16 Nach gwsa'ac disipl che' ca' na' catə' besə'əžine' syodan' yoguə'əlo' can' gože' lega'aque'enə' goquə. Nach bososi'ini'e de'en gwsa'ogüe' xše' l̄ni pascon'.

17 Na' catə' beyož gwɣen, Jeso'osən' len disipl che' ca' šižin besə'əžine' yo'onə' gan' baboso'osi'ini'e de'en əsa'ogüe'enə'. 18 Na' lao zjəchi'e cho'a mesən' chsa'ogüe', Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, entr to le'e chaolenle nada' txen gonle nada' lao na' beṇə' contr ca'.

19 Nach de'e juisy de'e gwsa'acquene' catə' beyož gwne' ca', nach tgüejə tgüejə' gwse'e le': —Xana' ɔnada'an gona' le' lao na' beṇə' contr ca'?

20 Jeso'osən' gože' lega'aque': —Entr le'e šižinle tole chne' na'alən' lo'o platən' txen len nadan', gonle nada' lao na' beṇə' ca'. 21 Banaquəczən so'ot beṇə' nada' can' nyoj Xtizə' Diozən' nan gaquə chia' nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch. Pero probchguazə be'enə' gon nada' lao na' beṇə' contr ca'. Nca'alə xneze žalə' cuiclə golje'enə'.

22 Na' lao chsa'ogüe'enə' gwxi' Jeso'osən' yetx-tilən', na' be'e yelə' choɣcwlen che Diozən'. Gwde na' bzoɣje'en, nach be'en disipl che' ca', gože' lega'aque': —Le'e gaon. Lennə' cuerp chia'anə'.

23 Nach leczə beɣe'e basən' gan' yožə nis obasən', na' lao noɣe'en be'e yelə' choɣcwlen che Diozən' nach bosnežjue'en lega'aque' na' yogue'e gwse'eje'en. 24 Nach gože' lega'aque': —Lennə' xchena'anə'. Na' xchena' na'anə' laljə por ni che xtolə' beṇəchən'. Na' de'en laljənnə' solao gaquə de'e cobə de'en ben Diozən' lyebe gone' par gaquəlene' beṇəchən'. 25 De'e li chnia' le'e ṇa'a zelao che'eja' nis oban'. Pero de yeto de'e yebeichecho mazəchlə can' chebeicho che'ejcho nis oban', lennə' de'en socho mbalaz zejlicane catə'an socho txen gan' ṇabi'a len Diozən'.

Jeso'osən' gwne' de que Bedən' cui chebe' ša nombi'ene'

²⁶ Na' beyož gwse'ej gwsa'ogüe' gwso'ole' to imno, nach besə'əchoje' ja'aque' ya'a de'en nzi' Olibos. ²⁷ Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Neže' yoguə'əle cuejyichjle nada' por ni che de'en gaquə chia'. Gaquə can' nyoj Xtizə' Diozən' nan: “Gota' beṇə' goye xilə'anə' na' xilə' che' ca' əsa'asəlasəb.” ²⁸ Pero na' catə' yeyas yebana' ladjo beṇə' guat ca', yobəchda' yeya'a Galilean' cle ca le'e.

²⁹ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Nada' cuat cuejəyichja' le' la'aṇə'əczə ša yoguə' beṇə' yeziquə'əchlə yesə'əbejyichjle' le'.

³⁰ Jeso'osən' gože'ene': —De'e li əchnia' le' neže' antslə ze'e cuež lecon' chop las, gaquə šon las cui chchebo' de que nombi'o nada'.

³¹ Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —La'aṇə'əczə ša chonclən byen guatlencza' le' bito əṇia' de que bito nombi'a le'.

Na' leczə ca' əgwse' yoguə' disipl che' ca' le'.

Jeso'osən' bene' orasyon lo'o güert de'en nzi' Getsemani

³² Na' catə' Jeso'osən' len disipl che' ca' besə'əžine' latjən' gan' nzi' Getsemani, gože' lega'aque': —Ngazə lecue' žlac ša'a de'e na' žjena' orasyon.

³³ Na' gwche'e Bedən' len Jacobən' na' Juannə', gwsa'aque' gan' nitə' disipl ca' yela'. Na' Jeso'osən' gwzolao gwzochgüe' trist, na' de'e juisy de'e goquene' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. ³⁴ Na' gože' lega'aque': —Tristchgua zo yichjla'aždaogua'anə' xte bachonən yelə' got. Lecuezə nga na' sole əṇa'azle len nada'.

35 Nach gw_udie' gw_uyeje' yelatə' delant na' jete'e goscho'alə lao yon'. Nach bene' orasyonnə' gw_unabene' Diozən' šə guac te ca'azə de'en čhi' saque'e. 36 Na' gože' X_e'enə': —X_a' Dioz, le' chac chono' yoguə'əloł. Benšga ca te ca'azə de'en čhi' saca'anə', pero bito che'enda' gaquə de'e ənia' nada', sino gaquə con can' ənao' le'.

37 Nach beyeje' gan' nitə' disipl ca' šonə, na' jəyedi'e lega'aque' chəsə'ətase'. Na' gože' Bedən': —Simon čachtaso'? čEni to or bito bchejdo' əna'azo' len nada'? 38 Le'e n_a', na' le'e gon orasyon nič cui co'o gwxiye'en le'e nez mal. Nezdə' chene'ele ən_a'azle len nada', pero cui chzoile.

39 Na' gozse'e gan' nite'enə' de'e yoblə, jəzene' orasyonnə', na' gwnacze' can' bagwne'. 40 Na' catə' bezžine' gan' nite'enə' de'e yoblə, jəyedi'icze' disipl ca' šonə chesə'ətase', tant cuich chesə'əzoine' bišgalən'. Na' xte bito zjənezene' bi əse'e le'. 41 Na' gwze'e de'e yoblə gan' nite'enə' jene' orasyonnə' de'e gwyon lase, na' catə' bezžine' gan' nitə' disipl ca' šonə, na' gože' lega'aque': —čEne'e chtasle? čEne'e chonle dezcanz? Bač goc n_a'a. Diozən' bsele'e nada' golja' benəč na' n_a'a bač bžin or gaca' lao na' benə' mal ca' par so'ote' nada'. 42 Le'e secha, le'e šo'o. Baza' ben' gon nada' lažə' na' benə' contr ca'.

Gosə'əzene' Jeso'osən'

43 Ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə'ən ca' catə' bžin Jodən' ben' naque' cuent len disipl ca' šižin. Na' žague' zan benə' boso'oselə' benə' ca' chesə'anabia' b_xoz che neto' benə' Izrael na' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən', na'

benə' golə blao che nasyon cheto'onə'. Benə' ca' zjənžag Jodən' zjənal'e'e spad na' zjənlene' no yag. ⁴⁴ Jodən' babzejni'ine' lega'aque' can' gone' par əgwɔdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə', gože' lega'aque': —Be'enə' gaogua' bɔxidən', le'enə' senle na' gwchejlene' par əche'elene'.

⁴⁵ Nach catə' bžine' gan' zo Jeso'osən' le'e bgüiguə'əte' cuite'enə' na' gože'ene': —Maestr.

Na' gwdaogüe'ene' bɔxidən', pero caguə do laže'enə' bene' ca'. ⁴⁶ Nach benə' ca' əzja'ac len Jodən' gwso'oxe'e Jeso'osən' na' gosə'əche'əxaxje' le'.

⁴⁷ Na' to benə' zecha galə'əzə gwlečj spad che'enə' gwɔdine'en šla'a nag xmos bɔxozən' ben' naquəch əblao, gwchogtechgüe'en. ⁴⁸ Nach Jeso'osən' gože' benə' ca': —Za'acle len spad na' len yag zedəxenle nada' ca to benə' bguan.

⁴⁹ Yoguə' ža gwchi'a len le'e bsd blo'ida' benə' lo'o yo'odao' əblaonə' na' bito gwxenle nada'. Pero chac de'e quinga par ničh chac complir can' na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən' gaquə chia'.

⁵⁰ Na' lao or na' bosyo'oxonj yoguə' disipl che' ca' gosə'əbejyichje'ene'.

Benə' güegon' ben' bexonj

⁵¹ Na' to benə' güegon' jənaogüe' Jeso'osən', na' nyaze' to lachə' de'e naquə ca to sabana. ⁵² Na' ca gwso'oxe'ene' gwso'oxe'e slezə xe'enə' na' le'e bchojte' lo'inə' na' bexonje' ga'alyide'.

Gosə'əche' Jeso'osən' lao benə' golə benə' blao ca' chəsə'anabia' nasyon Izraelən'

⁵³ Na' benə' ca' gosə'əzen Jeso'osən' gosə'əche'ene' lao Caifasən' ben' naquəch bɔxoz əblao che neto'

benə' Izrael. Nach besə'ədobə yoguə' benə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len yeziqə'əchlə benə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon cheto'onə'. ⁵⁴ Nach Bedən' jənaogüe' Jeso'osən' zitə' zitə' xte bžinte' liž bχoz əblaonə' na' gwyo'e chyo'onə'. Na' benə' ca' zjənaquə xə'ag yo'oda'onə' zjəchi'e cho'a yi'inə' par chəsyə'əže'ine'. Nach Bedən' jəchi'e len lega'aque' cho'a yi'inə'.

⁵⁵ Na' yoguə' bχoz əblao ca' na' yeziqə'əchlə benə' golə blao ca' chesə'ənabia' nasyon Izrael cheto'onə' gosə'əyilje' benə' əso'e dižə' contr Jeso'osən' par ničh yesə'əchoglaogüe'en che' de que gate', pero notono besə'əželene'. ⁵⁶ Benə' zan gwso'e dižə' güenlažə' contr Jeso'osən' pero xtižə'əga'aque'enə' bito besyə'ədilən. ⁵⁷ Nach balə benə' gosə'əzeche' na' gwso'e dižə' güenlažə' contr le' gosə'əne': ⁵⁸ —Beneto' catə' gwne': “Yočinja' yo'odao' əblao nga gwso'on benə', na' lao šonə žazə gona' yeto yo'odao' əblao de'en cui gon benəchən'.”

⁵⁹ Pero bia'aczə bito bedile de'en gosə'əne'enə'.

⁶⁰ Nach gwzožə' ben' naquəch bχoz əblao gwzeche' gwcholga'aque'enə' gože' Jeso'osən': —¿Ebito bi nao' ca naquə de'e nga chosə'əcuiš benə' quinga le'?

⁶¹ Na' Jeso'osən' bitobi gwne'. Nach gož ben' naquəch bχoz əblao le': —¿Ele len' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' nasyon chechon'? ¿Elen' Xi'in Dioz ben' cho'ela'ocho?

⁶² Jeso'osən' gože'ene': —Le ben' nao' na' nada'. Diozən' bsele'e nada' golja' benəch na' əchnia' le'e gwžin ža le'ile nada' chi'a cuit Xə' Diozən' ben' napə

le'ezelaogüe yelə' guac xen na' nabi'a txen len le'. Na' le'ile nada' yetja' yoban' to lo'o bejw.

63 Catə' bene ben' naquəch bχoz əblao xtižə' Jeso'osən' gwšo' gwčhezə' xe'enə' goquene' de'e mal juisy can' gwna Jeso'osən', na' gwne': — ĵNochxa testigon' chyažjecho? 64 Babenecho chžia chnite'e Diozən' de'en ne' naque' Xi'in Dioz len naque' con to beṇəchzə. ĵBi nale? ĵNac gonchone'?

Nach yoguə' beṇə' ca' ža'anə' gosə'əchoglaogüe'en che' de que cheyalə' gate'.

65 Nach bale' boso'oža' xene'enə' cho'alaao Jeso'osən', na' boso'ocuaše'e cho'alaogüe'enə' len to lachə' na' gosə'əbaže'ene', gwse'ene': — Gwṇeya'ašč ĵnon' chbažə' le'?

Nach xa'ag yo'odao' ca' leczə gosə'əgape'e xague'enə'.

Bedən' bito gwčhebe' šə nombi'e Jeso'osən'

66 Na' lao chac de'e quinga Bedən' chi'e chyo'o che ben' naquəch bχoz əblaoch na' na' chi'e catə' bžin to no'ol criad che ben' naquəch bχoz əblaon'.

67 Na' catə' ble'ine' chi' Bedən' cho'a yi'inə' par cheže'ine', no'olən' bgüiayanə'ene' na' gože'ene': — Leczə leno' le' naco' txen Jeso'os beṇə' Nasaretən'.

68 Pero Bedən' bito gwčhebe' šə naque' txen len Jeso'osən'. Gože' no'olən': — Bito nombi'ane' na' nic ṇezda' bi dižə'an cho'o.

Na' gwyeje' jəzeche' cho'a puert saguannə'. Nach le'e gwchežte to lecw. 69 Nach bezle'i no'olən' le' de'e yoblə na' gože' beṇə' ca' ža'anə': — Benga naque' txen len beṇə' ca'.

70 Na' de'e yoblə bito gwčhebe' šə nombi'e Jeso'osən'. Na' chaczə šlož beṇə' ca' ža'anə'

gosə'əze'e Bedən': —De'e liczə le' naco' txen len beṇə' ca' chedə' ca nga chṇio' ngazə nachbia' de que naco' beṇə' Galilea.

⁷¹ Nach Bedən' bzoe' Diozən' testigw gwne': —Diozən' gone' nada' castigw šə chonlaža'an əṇia' bito nombi'a ben' nale ca'. Chzoa' jorament lao Diozən', bito nombi'ane'.

⁷² Na' le'e gwchežte lecon' de'e yoblə. Nach jsa'alažə' Bedən' can' gož Jeso'osən' le' de que ze'e gaquə chop las cuež lecon' catə' gaquə šon las cui chchebe' de que nombie'ene'. Na' catə' bene' xbab che de'enə' gwchežyaše'e tant de'e goquene'.

15

Gosə'əche'e Jeso'osən' lao Pilatən'

¹ Na' catə' gwyeni'inə' bṇoz əblao ca' na' yeziquə'əchlə beṇə' golə blao ca', na' len beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein', na' len yeziquə'əchlə beṇə' ca' chesə'nabia' nasyon Izraelən' besyə'ədobe' par nich boso'oxi'e naclən' so'one' len Jeso'osən' na' boso'ocheje'ene' na' gosə'əche'ene' jse'ene'ene' lao na' Pilatən'. ² Pilatən' gože' Jeso'osən': —¿Elen' naco' rei che beṇə' Izrael ca'?

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Le be'en nao' nan' naca'.

³ Na' de'e zan de'e gosə'əna beṇə' gwnabia' che bṇoz ca' par boso'ocuiše' Jeso'osən'. ⁴ Nach Pilatən' goze'e Jeso'osən': —¿Ebito choži'o xtižə'əga'aque'enə'? ¿Ecabi chendo' catec de'e zan xya nga chsa'ogüe' contr le'?

⁵ Pero Jeso'osən' ni to xtižə'əga'aque'enə' bito boži'e, xte bebanchgüicze Pilatən'.

Gosə'əchoglaogüe'en so'ote' Jeso'osən'

⁶ Na' de to costombr čhega'aque' de que ža lni pascon' əgwsan Pilatən' to pres, con beṇə' yesə'əṇab beṇə' Izrael ca'. ⁷ Na' ližya na' de to pres beṇə' le' Barrabas txen len beṇə' ca' bosoxe gwɔdila lao syodan' na' zjənaque' beṇə' güet beṇə'. ⁸ Na' beṇə' zan ca' bazjənžag gosə'əbigue'e lao Pilatən' na' gosə'əṇabene' le' əgwsane' to pres can' naquə costombr čhega'aque'enə'. ⁹ Nach Pilatən' gože' lega'aque': —čEchene'ele əgwsana' ben' naquə rei che le'e beṇə' Izrael?

¹⁰ Gwne' ca' čhedə' nezene' beṇə' ca' chesə'ənabia' bχoz ca' zjəžiague'ine' Jeso'osən', de'e na'anə' bosodie' le' lao ne'enə'. ¹¹ Na' beṇə' ca' chəsə'ənabia' bχoz ca' gosə'əgo'oyele'e beṇə' zan ca' ža'anə' par yesə'əṇabe' əgwsane' Barrabasən' lgua'a Jeso'osən'. ¹² Nach Pilatən' gože' lega'aque': —čBixa gona' len Jeso'osən' ben' nale naque' rei che le'e beṇə' Izrael?

¹³ Nach gwso'osye'e gwse'e Pilatən': —Bde'e le'e yag corozən'.

¹⁴ Pilatən' gože' lega'aque': —čBixa de'e mal babene'enə'?

Pero beṇə' ca' gwso'osye'e yelatə' zižjoch gosə'əne': —Bde'e le'e yag corozən'.

¹⁵ Na' Pilatən' gone'ene' soe' güen len beṇə' zan ca'. De'e na'anə' bsane' Barrabasən'. Na' beyož gosə'əyin soldad ca' Jeso'osən', Pilatən' bene'ene' lao na'aga'aque' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'.

¹⁶ Nach gosə'əche' soldad ca' Jeso'osən' chyo'o che yo'o gan' chi' Pilatən' na' bosyo'otobe' yoguə' soldad ca' yela'. ¹⁷ Nach gosə'əyiṇe' xa Jeso'osən' na'

boso'oguae'ene' to lachə' morad na' gwso'one' to coron de yešə' na' boso'ožine'en yichje'enə'. ¹⁸ Na' gwso'onene' borl gosə'əne': —Biba rei che beṇə' Izrael.

¹⁹ Nach soldad ca' gosə'əyine' yichje'enə' to ya, na' boso'oža' xene'en le' na' boso'ozo xibga'aque'enə' laogüe'enə' chso'one' ca cho'elao' le'. ²⁰ Na' catə' beyož gwso'one'ene' borlən' besyə'əyine' lachə' moradən' boso'oguae'ene' na' bosyo'oguae'ene' xacze'. Nach gosə'əche'ene' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

²¹ To beṇə' Sirene le' Simon xa Ljandr na' Rofo ze'e zeze'e yoba catə' bežague' beṇə' ca' zjənche'e Jeso'osən' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' la fuers boso'ode'e yag coroz che Jeso'osən' cožə' Simonnə'.

²² Na' gosə'əche'e Jeso'osən' to latjə de'en nzi' Golgota, zejen dižə' latjə che yichj beṇə' guat. ²³ Na' boso'onežjue'ene' bino corrient de'en nchixən len to rmech zla' de'en nzi' mirra. Pero Jeso'osən' bito güe'ėje'en. ²⁴ Nach boso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' soldad ca' gwso'one' xala'ane'enə' rif entr lega'aque' par gosə'ənezene' bi partən' yechelə to toga'aque'.

²⁵ Na' do cheda ga lsil boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'. ²⁶ Na' yichj yag coroz che'enə' boso'ozoje' de'en bcuiš le', nan: “Bengan' Rei che beṇə' Izrael ca'.” ²⁷ Na' leczə cana' boso'ode'e chopə beṇə' bguan le'e yechopə yag coroz, toe' gwda cuit Jeso'osən' licha na' yetoe' cuite'en yeglə. ²⁸ Na' de'en goc ca' goc complir can' nyoj Xtizə' Diozən' gan'

nan: “So'onene' le' caczan' chso'onene' beṇə' güen de'e mal.”

29-30 Na' beṇə' ca' chse'ej chəsə'əde' gan' da' Jeso'osən' chəsə'əlolə' yichjga'aque'enə' gwso'onene' borl gwse'ene': —Len' gwnao' gwaquə yochinjo' yo'odao' əblaonə' na' šonə žazə yeyono'on, bosla cuino' na' beyetj le'e yag corozən'.

31 Na' leczə ca' beṇə' gwnabia' che bχoz ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' gwso'one'ene' borl gosə'əne': —Yeziquə'əchlə beṇə' bosle' na' cabi chac yosla cuine'. 32 Šə len' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon', na' nacte' rei che chio'o beṇə' Izrael, yoletj cuine' le'e yag corozən' na'a par nič le'icho na' šejle'echo che'.

Na' beṇə' ca' zjəda' le'e yag corozən' cuite'enə' čopə la'a, leczə gwso'onene' borl.

Can' goquə catə'an got Jeso'osən'

33 Na' do gobiž goc žchol doxen yežlyon' bžinte cheda šonə. 34 Na' do cheda šonə catə gwne Jeso'osən' zižjo gwne': —Eli, ĵlama sabactani? —zeje dižə': “Dioz chia, ĵbixchen' bagwlejyichjo' nada?”

35 Na' beṇə' nitə' galə'əzə gwse'enene' can' gwne'enə' nach gosə'əne': —Le'e gwzenagšč, chaxe' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

36 Nach bchoj to beṇə' gwsa'adoe' jəxi'e to spong na' bosgaže'en bino corrient de'en cui bi nchixə, na' bzo'en to lao ya dao' na' bosšine'en cho'a Jeso'osən' par nič güe'eje'en na' be'enə' gwne': —Cuezcho yešč šə yidə Liazən' na' yoletje'ene'.

37 Jeso'osən' bisye'e zižjo nach gote'. 38 Na' ca naquə lachə'an de'en ze lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael le'e gwchezə'əte gwcholən' gwza'azə yichjei bechojte che'elə. 39 Na' lao orən' got Jeso'osən', capitan che soldad ca' ben' zecha lao Jeso'osən' benene' can' bisya'a Jeso'osən' na' ble'ine' can' gote' na' gwne': —De'e liczə benga naque' Xi'in Dioz.

40 Na' leczə nitə' zan no'olə latjən' beṇə' gosə'əzecha zitə'ələ par besə'əle'ine' can' goquən'. Na' entr lega'aque' zjəlen no'ol quinga: Maria beṇə' Magdala, na' Maria xna' Jwsen' na' Jacob bi'in naquəch bi'i xcuidə', na' leczə len Salme. 41 No'ol ca' gosə'əzolao chso'onlilažə' Jeso'osən' catə'an gwzoe' Galilean' na' gwsa'aclene' le' len bi de'en byažjene', lega'aque' na' yezan no'olə ca' besyə'ənaogüe' Jeso'osən' catə'an beze'e Galilean' par bežine' Jerosalennə'.

Boso'ocuaš'e Jeso'osən'

42 Na' ne'e da' Jeso'osən' le'e yag corozən' catə' gwzolao chexjw ž'e'enə', na' ža na'anə' catə'an choso'osi'ini'e che lni pascon', na' bachžin or so'omba'əne' ža dezcanzən'. 43 Na' gwzo to beṇə' le Jwse na' naque' beṇə' Arimatea, na' nacte' to beṇə' blao entr beṇə' ca' chesə'anabia' nasyon Izrael cheto'onə'. Na' Jwsen' gwzoe' lez əžin ža selə' Diozən' beṇə' nabia' nasyon cheto'onə'. Na' laogüe de'en bachexjw ž'e'enə' benchechlaže'e gwyeje' lao Pilatən' jəṇabe' cuerp che Jeso'osən'. 44 Pilatən' bebanene' de'en byob got Jeso'osən', nach goxe' capitannə' gwṇabene' le' šə le bagote'enə'. 45 Catə' capitannə' gože'ene' de que bagote', nach Pilatən'

be'e latjə žjəyēletj Jwsen' cuerp che Jeso'osən' par yeyo'ene'. ⁴⁶ Na' Jwsen' gwxi'e to lachə' fin nach gwyeje' gan' da' Jeso'osən' na' beletje'ene' le'e yag corozən' nach bolaže'ene' lachə'ənə', na' gwlo'ene' to lo'o bloj ba de'e bagwche'ene' to le'e yej. Na' beyož bene' de'e ca' blōle' to yej xen de'e bseyjuene' cho'a banə'. ⁴⁷ Na' Maria beṇə' Magdalan' na' Maria xna' Jwsen' yeto, besə'əle'ine' gan' bosə'ocuaše'e cuerp che Jeso'osən'.

16

Jeso'osən' bebane' ladjo beṇə' guat ca'

¹ Na' catə' gwde ža dezcanzən' Maria beṇə' Magdalan', na' Maria xna' Jacobən' na' len Salmen' jəsə'əxi'e set zix de'e yoso'oguazje' cuerp che Jeso'osən'. ² Na' zil dmigw tempran gwsa'aque' zja'aque' cho'a ban' na' besə'əžine' cho'a ban' do chla'atg bgüižən'. ³ Na' lao zja'aque'enə' gwse'e ljuežjga'aque': —¿No gaquə yeca'a yejən' de'en da' cho'a ban' par nič šo'ocho?

⁴ Na' ca ne'e zja'aque' zitə'ələ gan' zo bloj ban' besə'əle'ine' de que yej xennə' de'en da' cho'a ban' bačh bega'an. ⁵ Catə' besə'əžine'enə' gwso'e lo'o blojən' na' besə'əle'ine' to beṇə' xcuidə' chi'e lo'inə' šla'a lichalə na' nyaze' to lachə' šyiš tonə, na' no'ol ca' besə'əžebe' catə' besə'əle'ine'ene'. ⁶ Na' gože' lega'aque': —Bito žeble. Nada' nezda' de que cheyiljle Jeso'osən' ben' naquə beṇə' Nasaret ben' bosə'ode'e le'e yag corozən'. Babebane' ladjo beṇə' guat ca'. Notoch no nla' nga. Legüia latjə ga nga bosə'əxoe' cuerp che'enə'. ⁷ Le'e žjəya'ac le'e žjəyedixjue'i Bedən' len disipl ca' yela' de

que gwyobe Jeso'osən' yežine' Galilean' ca le'e na' Galilea na' gwle'iczelene', can' gwnacze' le'e.

⁸ Nach besyə'əchoje' lo'o ban' besa'acdoe' xte gosə'əxize' tant besə'əžebe'. Na' notono gwse'e bin' goquə čhedə' besə'əžebe'.

Jeso'osən' blo'e laogüe' Maria beṇə' Magdalan'

⁹ Na' zil dmiḡw tempran catə'ən beban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca' zgua'atec blo'e laogüe' Maria beṇə' Magdalan' ben' bebeje' gažə de'e xio' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždaogüe'enə'. ¹⁰ Le' jəyedixjue'ine' yeziquə'əchlə beṇə' ca' de que beban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'. Catə' bžin Marian' chəsə'əbežyašə' beṇə' ca' na' chəsyə'əgüine'ene' čhedə' gwso'ot beṇə' mal ca' Jeso'osən'. ¹¹ Na' catə' gwse'enene' de que babeban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca' na' de que Marian' bable'ine' le', bito gwse'ejle'e.

Blo'e lao Jeso'osən' čhopə disipl čhe' ca'

¹² Na' blo'e lao Jeso'osən' čhopə disipl čhe' ca' lao zja'aque' yoba, pero nža'alə can' besə'əle'ine' le'. ¹³ Na' jəya'aque' jəsyə'ədixjue'ine' beṇə' ljuežjga'aque' ca' pero beṇə' ca' leczə bito gwse'ejle'e čhe lega'aque'.

Jeso'osən' bene' mendad əso'e xtiže'enə' yoguə' nasyon

¹⁴ Na' gwdechlə blo'e lao Jeso'osən' disipl čhe' ca' šnej lao chsa'ogüe'. Na' gwdile' lega'aque' de'en zjənaque' beṇə' la'aždao' žod na' de'en cui gwse'ejle'e de que bebane' ladjo beṇə' guat ca' la'anə'əczə beṇə' ca' besə'əle'i le' gwse'e lega'aque' ca'. ¹⁵ Nach gože' lega'aque': —Le'e žja'ac le'e

žjəsed le'e žjəlo'i beŋə' ca' ža' yoguə'ələl nasyon dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chia'. ¹⁶ Na' beŋə' ca' so'onlilažə' nada' na' yesə'əchoe' nis bito žjəya'aque' lao yi' gabilən'. Na' beŋə' ca' cui so'onlilažə' nada' yesə'əbiayi'e lao yi' gabilən'. ¹⁷ Na' beŋə' ca' so'onlilažə' nada' gwnežjoga'aca'ane' yelə' guac par so'one' de'e quinga: Len yelə' guac chia'anə' yesyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beŋə', na' əso'e gwde gwdele dižə' de'en cui no chac. ¹⁸ Guaquə əso'oxe'e no bel bia benen na' bitobi gaquə chęga'aque'. Na' šə əse'eje' benen bitobi gonən len lega'aque'. Guaquə yesə'əxoə' na'aga'aque'enə' yichj beŋə' ca' chsa'acšene, na' yesyə'əyaque beŋə' ca'.

Jeso'osən' beyepe'yoban'

¹⁹ Na' catə' beyož be'e Xancho Jeso'osən' dižə'an ca' len lega'aque', bezi' beca'a Diozən' le' yoban' gan' chi'e chnabi'e txen len Xacho Diozən'. ²⁰ Na' disipl che' ca' ja'aque' doxenlə jəsə'ədixjue'ine' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jeso'osən', na' le' goclene' lega'aque' na' bene' par nič gwso'one' no milagr len yelə' guac che'enə' par blo'e de que xtižə'əga'aque'enə' naquən de'e li.

De'e na'azən' chzoja'.

**Testament Cobə de'en choe' dižə' che ancho
Jesocristən'
New Testament in Zapotec, Yatzachi (MX:zav:Zapotec,
Yatzachi)**

copyright © 1971 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatzachi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatzachi [zav], Mexico

Copyright Information

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Yatzachi

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
d439ce34-67af-5db7-b82c-f44ad9932db2